

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 60 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szerda, október 19-én.

288. szám.

Isméltések.

A nemzeti párt vezérét takarékoságra szoktatta az idő. Valamikor két beszédnek anyagát is beleszorította egy-egy felszólalásba, most soványabb témából is két beszédet csinál. A jászberényi beszámoló és a mai beszéd legalább teljesen fűdi egymást, csak az autonómia dolgát hagyta ki Apponyi a parlamentben. Ez nyilván csakis a választóknak volt szánva. Egyébként a kiegyezésről, a kvótáról, a kormányról és az ellenzék bizalmatlanságáról csak megismételte Apponyi, amit vasárnap Jászberényben mondott, amiből különben nem akarunk szemrehányást taragni. Vasárnaptól máig nem változott a világ és Apponyi Jászberényben sem mondhat kevesebbet, mint Budapesten. Többet sem. Ha isméltésekbe esett, az tehát nem hibája és beérhetjük vele, ha a két beszéd azonosságát fel- emlíjük. Igenis, a két beszéd azonos s legfőleg abban különbözik, hogy Jászberényben így végződött: „az Isten áldja meg az urakat!” — Budapesten pedig körülbelül így: „az ördög vigye el az urakat!”

Megakadni ezen a kis eltérésen nem szabad. Apponyinak valóban nincs sok oka, hogy ezt a kormányt szeresse. S ha egyszerűen kijelentené, hogy ennek a kormánynak semmit sem hajlandó megszavazni, nem ütődnek meg rajta senki. Főltéve természetesen, hogy csak a kormánynak akarná a kellemetlenséget okozni s nem

az országnak is. Mert az ellenségeit szabad az embernek gyűlölni, de az országot nem. S idáig talán nem is fogja ragadni Apponyt az ő szenvedélye, ha ez időszerűt egynemely szomorú jelenség erre látszik is mutatni. De nem akarjuk gyanúsítani. Hiszen ő maga okokat állít glédába, hogy eljárását igazolja. Nézzük tehát az okokat. Ami első pillantásra szembeötlő, hogy ezek az okok már Jászberényben is szerencsét próbáltak, az nem baj. Az igazi okok ereje nem az ujságban rejlik s megismételve talán még inkább győzhetnek. Ám az Apponyi okai nem állják meg a helyüket sem Jászberényben, sem Budapesten. Meglátszik rajtuk, hogy nem ők szülték a vezér elhatározását, hanem a kész elhatározás az okokat.

Nagyon könnyen mutatta ezt ma ki a pénzügyminiszter. Apponyi ugyanis nem röstelt ezuttal abból a forrásból meríteni, amelyikre rendszerint a Polóniak szoktak járni. Minden hivatalos és nem hivatalos czáfolat után is hitt még bizonyos mesékben, mintha a kvótá- emelés és a junktim régen kicsinált dol- log volna. A Kaizl és a Bilinski nyilatkozataival mentegette magát, amiket szabad félremagyaráznia a szélsőbál bizonyos embereinek, de nem illik Apponyinak. A régi és az új osztrák pénzügy- miniszter nyilatkozatai ugyanis, amint azt Lukács László egyszerű felolvasással is igazolni tudta, sehol sem erősítik meg a kvótameséket, hanem csak azt a fölte-

vést hangoztatják, hogy talán a kvóta- emelésben némi kárpótlást kaphat Ausztria a javaslatokban tett engedményekért. Jámbor óhajlás ez, amint Bánffy mon- dotta s amint három esztendő óta Ausztria soha egy pillanatra sem titkolta. Ha te- hát a szélsőbál úgy tesz ma, mintha ez a dolog nagyon meglepné, ez megjárja taktikának, de Apponyitól legalább saját külön taktikát lehetne elvárni.

Ilyennek is mutatkozik valami nyoma, nem akarjuk elvitatni. De micsoda szo- morú taktika ez! A nemzeti párt vezére ugyanis már megint védi a Deák Ferencz hagyatékát és azt mondja, hogy a ma- gyar politika tradíciójához méltóbb, azonfelül pedig feltétlenül hatásosabb lett volna, ha a magyar kormány elké- szül a gazdasági különválásra s úgy megy bele a kiegyezési tárgyalásokba. Akkor nem bujkált volna a magyar követelések mögött a tizennegyedik paragrafus ár- nyéka s az osztrákok az utolsó pillanat- ban mindent megadtak volna, csak hogy a gazdasági különválást megakadályoz- zák. Így szól Apponyi, s látnivaló, hogy nagyon bölcsen ő is a gazdasági külön- válás megakadályozásában látja a ked- vező eredményt. De ha a különválásra elkészülés is csak fenyegetés volna és pedig erősebb fenyegetés, nem pedig kivanatos cél, akkor miben hivebb Ap- ponyi a magyar politika tradíciójához, mint akár Bánffy Dezső? A méltányos kiegyezést akarja mind a kettő, azt a fenyegetést, amely nélkül alku el sem

Mausz a bandériumban.

Mausz Xavéri Ferencz azok közé a svábok közé tartozik, akikről nem tudni pontosan, hogy a frank-bajor törzsből valók-e, vagy a sváb-alemannból, de akikről pontosan tudni, hogy igen sok a pénzük. Ez az apáknak kö- szönhető, akik a déli vármegyékben egykor az őstermelés legkülönbözőbb ágait honosították meg: lovakat nemesítettek, repczét tenyésztet- tek s mesterek voltak a kereskedelem ama primitív de hasznos ágában, mely abból áll, hogy Pancsován megtöltötték a gabonás ha- jókat, Komáromban meg kiűritették. A diffe- renczián később kastélyokat vásároltak az utódok. Az utódok, akiknek egynemelyikét aligha ismerné meg az illető bevándorló ő, hanem láttára boszusan dűnyögne a sirban: — „Ez nem az én vérem, ez a württembergi örökösherczeg.”

Mausz Xavéri Ferencz nem ilyen degene- rált utód. Kissé elhízott, magas termete saj- nosan nélkülözi a latin faj eleganciáját s ama nagy csontgombok, amelyeket a zekéin szokott hordani, mutatják, hogy ez ember a világ za- jától messze elvonulva él. A valóság csakugyan ez. Mausz Xavéri Ferencz a koszovói pusztán esüdes vegetatív életmódot folytat s nyugalma,

melylyel a jelent szemléli, csak akkor szakad meg, ha az ispán beszalad és jelenti neki, hogy a titeli zombék felől meztelen nyaku ra- gadozó madarak huznak. Xavéri Ferencz ilyen- kor puskát ragad és kirohan a sikra s több czéltalan lövést tesz a levegőbe. A kastély ab- laka erre rendesen kinyílik s a vadászhoz le- szól egy bájos női hang:

— Szamár, miért nem hívtál engem!...

A hölgy, mint a bizalmas megszólítás mutatja, Mausz Xavéri Ferencznek a felesége, születésére nézve Petrovics leány. Petrovics Judit. Egy kis bajsa van neki. A papája má- sodalispán volt, a nagypapája aransarkantyus vitéz s a harmadik nagypapája a Rákóczi-há- boruk után vándorolt be Dalmáciából. Ép mi- dőn idebenn elült a harez; hej, de micsoda harezok törtek ott ki, ahol a Petrovicsok lete- lepedtek. Azt mondják, hogy mióta az elődök Mária Terézia alatt katolizáltak, a család sze- lidebb erkölcsöket vett föl, de aki ránéz Mausz Xavéri Ferenczre, az nem fogja elhinni ezt a mesét. Ennek a szép asszonynak folyton remeg az orrczimpája s ha vékonyka, kurta lábával megrug egy bérest, az bizonyo- san hanyatt esik. Amennyiben hát ezek a sajátságok a sárkányok családjában is meg vannak, ő nagysága nyugodt lélek-

kel sárkánynak nevezhető. A szegény Mausz Xavéri Ferencz pedig amugy is a mes- alliance-os férjek keserű kenyereit eszi. Neje mellett nincs nagyobb hatásköre neki, mint Viktória királyné mellett volt a Prince Con- sortnak; pusztán a hadsereg van a vezetésére bizva, azaz a kocsisok, kertészek és aratók. A fontosabb kormányzati ügyekbe ellenben nincs beleszólása. Azokat az asszony önállóan intézi kicsiny pusztai szalonjában, ahol kínai apróságok helyett kitömött állatok vannak a polczokon: baglyok, fiókrókák, vércsék, meg egy királysas. Még csak a szakállas keselyű hiányzik a gyűjteményből.

A házaspár egészen különös módon ke- rült össze, mintha a sors azt akarta volna jelezni, hogy még nagy dolgokra vannak hi- vatva ezek ketten. Mausz ugyanis nem tar- tozott a vármegyében azok közé az ifjabb svábok közé, akiket a birtokosgentry egyen- rangunak fogad el. Az ilyen indigenátusnak tudniillik rendesen két módja van: a jelölt, aki máltai lovagságra törekszik, vagy huszár- önkéntesnek áll be és tartalékos lovastisztí rangot szerez, vagy pedig jogot végez és tisz- teletbeli szolgabíró lesz a vármegyénél. Mausz Xavéri Ferencz, aki csak Keszthelyen járt a gazdasági iskolába, nem vehette igénybe

képzeltető, alkalmazza mind a kettő: és Apponyi azt akarja elhíttetni, hogy az ő módszere méltóbb a magyar politika tradíciójához, mint a Bánffy Dezsőé.

Csalódik. Itt nem a magyar politika tradíciója tesz különbséget, mert fenyegetés van az egyik módban s fenyegetés a másikban. De ha már a tradíció szempontja szóba került, csak azt a különbséget látjuk, amely eddig is megmutatkozott a Deák Ferencz politikai iskolája és az Apponyi tradíciója közt. A Deák Ferencz iskolája mértékletes volt a követelésben, de ahhoz aztán feltétlenül ragaszkodott. Apponyi pedig mindenkor megeresztette a gyeplőt, ha a követelések könnyű útjára hajtott s azután rendszerint maga is megijedt, hogy mennyire bátor volt. Egész politikai életének tragikuma gyökerezik ebben a szerencsétlen természetben s nem kell a példákat külön felsorolni, amikor önmaga előtt meghátrálva, saját politikai népszerűségét apránként lemorzsolta. Ha csak egy pillanatra erőt venne magán, hogy visszanezzen múltjába, nyomban észrevenné, hogy most is olyan kritikus ponthoz ért. Már megint bátor a követelésben és szemrehányást tesz a kormánynak, mely a követelésben félnék s csak a ragaszkodásban rettenthetetlen; már megint eldobja a gyeplőt és prédikációt mond a magyar politika tradíciójáról; — s egykor talán megint szöknie kell önmaga elől. Rossz tradíció ez az ő tradíciója, és egy kicsit hamis dolog, hogy ezt akarja a magyar politika tradíciójaként árujni.

S ez az egyetlen, amit a nemzeti párt az obstrukcióra szövetkezett ellenzéki frakciók taktikájába hozott. Minden egyéb régi ismerős, csupa ismétlés. Az volt már Jászberényben s az maradt Budapesten is. Ahogy ma sorra kibukkantak a jászberényi okok, Pulszky Ágost egyszerre elült a Deák Ferencz helyének szomszédságából. Róla azt mondta Apponyi Jászberényben, hogy

ezt a két módot. Így tehát valószínűleg élete fogytáig sem került volna a vármegye legjobb családjai közé, ha a legutóbbi főispáni installáció alkalmából be nem megy a székvárosba. Ekkor történt ugyanis, hogy Mausz Xavéri Ferencz egy heves korcsmai összeszólalkozás után irtózatosan elverte Vujkovic Bélics Illés földbirtokost, aki anyai ágon a Karagyorgyevicssekkel van rokonságban s akit rettentő erejénél fogva az utolsó bölénynek neveztek a vármegyében. Mausz Xavéri Ferencz aztán a tett színhelyéről egyenesen a megyebálra ment s ez alkalommal egészen ismeretlen urak és hölgyek részéről is meleg ováció tárgya volt. Az első csárdás után a jelenlévők mind izgatottan tárgyalták az eseményt.

— Igaz, hogy a torokára hágott?

— Azt mondják, a kontrás fogta a lábát.

A bölény szeme egészen bedagadt...

— Ki fog vándorolni...

Petrovics Judit a kotillon alatt egy akkora csillagot tűzött a Xavéri Ferencz mellére, mint a mexikói Guadelup-rend, s a csillag közepére sajátkezüleg írta rá czeruzával: „Nem a pajzs teszi a hőst, hanem az erő.” Mausz Xavéri Ferencz két hét múlva megkérte a Judit kezét. Koronát kapott szerelemért. Az-

ma Pulszky ül a Deák Ferencz helyén. És Pulszky ekkor már félt tőle, hogy Apponyi a jászberényi beszédből még a gunyos célzásokat is megismétli. De ezek (és csak ezek) kimaradtak az ismétlésekből...

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése lesz.

Még egy ismétlés. A nemzeti párt tegnap konferenciát tartott, amelyen elhatározta, hogy ma határoz (de előbb Gulner Gyula belement az obstrukcióba). Ma ismét ülés volt (de előbb Apponyi Albert ment bele egy kis obstrukcióba.) Ma is azt határozták, amit tegnap: hogy holnap határoznak. Erről a megismételt határozatról a következő kommunikét adták ki:

„A nemzeti párt ma délután öt órákor tartott értekezletén a tárgyalás alatt levő kérdés felett folyó tanácskozását be nem fejezvé, azt a holnap délután öt órákor tartandó értekezletén fogja folytatni.”

A közlekedési bizottságból. „A vasuti üzletrendtartás hatályának további fentartásáról” szóló törvényjavaslattal és néhány szárnyvonal engedélyezéséről szóló jelentéssel foglalkozott ma a képviselőház közlekedési bizottsága. Mindent elfogadtak.

Uj államtitkár. A király személye körüli minisztérium államtitkári állását — mint értesülünk — már legközelebb betöltik. Az új államtitkár gróf Teleki Sándor országgyűlési képviselő lesz, akit tudása, modora, képzettsége teljesen méltóvá tesz erre a diszes állásra.

Apponyi és Lukács.

(A képviselőház ülése.)

Amióta az obstrukció szele fujdogál a Ház körül, jó dózis villamosság is gyűl össze az üvegfedéses tanácsterem és a dohányfüstös folyosó levegőjében. Minden jel arra mutat, hogy vihar közelg a parlamenti láthatáron, csak azt nem tudják még megmondani a politikai időjósok, hogy mikor fog kitörni. Villámhárítókát alkalmaznak itt is, ott is, de azért nyomott az atmoszféra nagyon.

A mai ülés előtt a folyosó igen érdekes volt. Affaire-ekről folyt a szóbeszéd. Hir szerint

után hazament és ismét visszaesett csöndes paraszti életébe.

Igy tartott ez egy kis ideig, de harmadéve egy kis változás történt Mauszéknaál.

Harmadéve még alig tavaszodott s a koszovói kastély terraszán még plüstakaróba kellett burkolózni, ha künn akart álmodozni az ember; a későbbi zöld vetések helyén még rőtbarba barázdák húzódtak, mikor Mauszné már a hódoló diszfelvonulással kezdte gyötörni az urát.

— Mi lesz a bandériummal?

— Semmi.

— Persze, ha a botosodban mehetnél, majd elmennél.

— Sehogysem megyek. Mindegy, akár 799 gárdistája lesz a szent koronának, akár 800. Fő, hogy a belügyminiszter ott legyen, meg a négy herold. Aki utánuk következik, úgy sem veszik észre.

Judit föl pattant. (Ez volt a harminczötödik föl pattanás ebben az ügyben.)

— Én pedig nem akarom, hogy azt mondják: „Mégis paraszthoz ment férjhez.” Ott a helyed az urak között. El fogsz menni; minek jelentkeztél.

Ez volt a circulus vitiosus. Ez után rendszeren már az következett, hogy a sváb kiment és becsapta a veranda-ajtót.

Bolgár Ferencznek akadt tegnap egy kis összeszólalkozása Dániel Ernő báróval, amiért épen az ő háta mögött tett Bolgár egy pár erősebb megjegyzést Bánffy báró beszédére. Dániel báró rászólt Bolgárra, aki ezért a rászólásért magyarázatokat kértett a kereskedelmi minisztertől Rakovszky István és Kubik Béla által. A miniszter kijelentette, hogy nem volt semmi szándéka Bolgárt érzékenységekben érinteni, amivel ez a dolog el volt intézve.

Egy másik incidens az Apponyi jászberényi kirándulásából támadt. Az ottani tulbuzgó kormánypárti lap tapintatlankodott és Apponyi grófnéra is tett néhány olyan megjegyzést, amelyek a jóízű részleges hiányáról tanuskodnak. Emiatt rekrimináltak az újságírók a folyosón. Ezt meghallotta Erdély is, Bánffy Dezső báró is és felháborodással utasították vissza azt a fellevét, hogy egy ilyen vastag sületlenség „felsőbb utasításra” történt volna.

Benn a teremben egy kis meglepetés várta a képviselőket. Az ujonnan megválasztott alelnök, Kardos Kálmán, a legnagyobb csöndben elfoglalta ma előkelő helyét. Csak amikor szokatlan hangja ütötte meg a honatyák fülét, vették észre, hogy nem Szilágyi Dezső rázta meg a csöngetyüt az ülés megnyitására. Megéjjenezték. Az éljenzés ép úgy szólt az ő rokonszenves személyiségének, mint bátorságának, hogy oly időben meri elfoglalni azt a tuskés trónt, amikor az ellenzék oly szívesen kap bele valamely házszabály kérdésbe. De Kardos Kálmánnak szerencséje van. Egészen simán ment végbe a debütje. Nem keresett bevezető frázist, nem üdvözölte a képviselőket, hanem — in media res — megnyitotta az ülést, mely azzal kezdődött, amivel más jóra való ülések végződni szoktak, — szavazással.

A Polónyi tegnapi indítványa felett döntött a Ház. Kitünt, hogy száztizenhárom szavaztak ellene, negyvennyolcan mellette.

Persze, hogy kitört e szám hallatára az Éljen a negyvennyolcz! amely kiáltáshoz a kormánypárt is derülten csatlakozott.

Napirendje nem volt a mai ülésnek. Az elnök szombatira javasolta az indemnity-javaslat tárgyalását. Ehhez az indítványhoz támadt aztán a napirend-vita, melyet ezuttal a néppárt nyitott meg.

Molnár János pártja nevében kijelentéseket tett. Hogy az is teljes erővel csatlakozik az ellenzéki akcióhoz, de azért — Isten ments — nem csinál obstrukciót. Dehogy csinál. Obstrukcióról szó sincs, azt csak a

— Miért jelentkeztem? — morogta. Hát nem te diktáltad a levelet a főispánnak?!... A tagadóját annak a bandériumnak, majd most még a Wulffhoz járok lovagolni tanulni... Miska, fogj be, behajtok a paphoz tarokkozni. Te a rudásra ülsz — mondta nevetve — hadd látom, hogy kell lovagolni...

Ezek az összeszólalkozások így folytatódtak, Mausz Xavéri Ferencz így gunyolódott a lovaglás művészetén, míg végre is az egésznek az lett a vége, hogy juniús nyolczadikán csakugyan ott láttam Mausz Xavéri Ferenczet a millenniumi diszfelvonuláson. Egészen közelről láttam a svábot, az idegenek páholya alatt egy felügyeletet tartó mentés-kucsmás tisztviselő udvariasan megengedte, hogy az uttest szélére álljak. (A tisztviselők is lehetnek minden ezer évben egyszer udvariasak.)

Mausz Xavéri Ferencz ott lovagolt a kis köpczös tisztügyész mögött, a Bölitsok, Lukicsok, Bozovicsok és egyéb gyökeres nemzetiségek között, a vármegye színeiben; gránát-színű mentében, rettentő sok fekete prém közé csavargatva, fején a nehéz történelmi kucsmával, mely alatt még az Alvinczy gránátosai is összerogytak volna. Mintha valami gonosz inkvizitor találta volna ki ezt az iszonyu ruhát; a szegény kövér Mauszt nagyon megviselte a vallatás a rettentő melegben. Meg-

kormány fundálta ki, hogy felfelé befektethesse vele a jó, báránylelkű, szelid ellenzékét. De mert a néppárt bizalmatlan a Bánffy-kormányval szemben, nem engedheti meg az indemnity tárgyalásának kitűzését. Az ellenzék éljenzéssel üdvözölte a legujabb fegyvertársát — azután odaterelődött a figyelem Apponyi Albert gróf köré, aki negyvennyolcz órával a jászberényi riadó után a tisztelt Házban ismét nagy beszédhez fogott.

A nemzeti párt vezérének mai beszédében nem volt hallható az az éles, szubjektív hang, melyet pártjához, Gullner Gyula, tegnapi pengtetett meg, de azért kétséget ő sem hagyott az iránt, hogy pártja már megtartotta bevonulását az obstrukció táborába. Apponyi fejtegetéseiben főleg azért tagadta meg az indemnity tárgyalását, mert a kormány tájékozatlanul hagyja az országot a kiegyezés felől. Majd ellentmondásokat iparkodott megállapítani az osztrák kormány és a magyar kormány egyes nyilatkozataiból és különösen a junktim kérdését bolygatta meg. És mert a kormány eljárását nem tartja őszintének, ő a maga részéről, az ellenzéknek mostani eljárását nem minősíti obstrukciónak, hanem jogos védelemnek, hogy a kormány ne kaphassa meg azokat az eszközöket, melyekkel az ország közjogán sérelmeket ejthessen. Teljesen jogosultnak tartja azért, hogy az ellenzék ne tegye le az utolsó fegyverzetét, amelylyel a kormány törekvéseit esetleg mégis megghusithatja.

Az egész ellenzék nagy éljenzéssel és tapssal honorálta ezt az erősen obstrukciós jellegű szónoklatot és a szokásos öt percnyi szünetet követelte Apponyi számára. Az elnök eleinte vonakodott ezt megadni, mert Lukács László, a pénzügyminiszter, ki Apponyi beszéde alatt sűrűn jegyzetelt, már felemelkedett helyéről, hogy rögtön feleljen. De mivel a zaj egyre nagyobb lett, az elnök mosolyogva megjegyezte:

— Kérem, már meg is adtam.

De azért ülve maradt. Az ellenzék, azt híven, hogy az ülés folytatódik, még tovább zajongott. Már Lukács jó ideje nem volt a helyén, amikor Kardost figyelmeztették, hogy addig, míg ő a helyén marad, az ülés nincs felfüggesztve. Ekkor sietve lement és az ellenzék, ezen a „sikeren” felbuzdulva, még jobban éljenezte Apponyit.

A szünet után Lukács László pénzügyminiszter felelt Apponyinak. Az indemnityre nem a kormányra, hanem az országnak van szüksége. Ne keressen Apponyi homályt ott és ne követeljen fény sugarakat oda, ahol semmi sincs. Azok az el-

lehetősen lógatta is a fejét, csak az igazságügyi palota alatt nézett büszkén az erkélyre, ahonnan Judit asszony integetett neki; a szép feleség a kis bajuszkával, fodrozott selyembluzban . . . A sarkon túl aztán ismét visszaesett Mausz az apathiába. A vacsi-köruton pláne egészen elvesztettem a szemem elől. Ott valami pihenőfélélet tartottak a sorok s a nemzet daliái közül többen leszálltak egy pohár sörre a Hudicsék-féle vendéglőbe. Ha a prognózisom nem csalt, azt hiszem, Mausz Xavéri Ferencz ezután már nem is ült föl többé. A barátai kísértették haza a Hudicsékből. A lovát is úgy vezették az út-vezén keresztül ki a városligetbe.

De a dolog lényege azért sikerült. Ugy történt, ahogy Judit asszony akarta. Mausz benn volt a bandériumban, egy okos asszonynak micsoda is egy kis mesalliance? Egy okos asszony magához emeli a férjét, egy okos asszony a férjéből urat csinál. A Mausz Xavéri Ferencz példája igazolja.

Kár, hogy az okos asszonyt is messzire ragadja a siker. Ezt meg a Mausz Ferencz példája igazolja.

A diszmenet után tudniillik sokáig csönd volt és nyugalom a koszovói puztán. Xavéri Ferencz a forró napokat ott töltötte a vadszőlő-lugasban s esténként együtt sétált neje-

lentmondások, melyeket az osztrák miniszterek nyilatkozataiból a magyar kormányra akarnak olvasni, nem léteznek. A kvótaügy tisztán számítási kérdés, amelyhez a politikának, vagy a kiegyezésnek édeskevesé köze van. Az nem áll, hogy az 1898. I. törvényezik már 1898. végére tenné kötelezővé az önálló vámterület behozatalát. Ilyen kelezésbe a kormány nem fog beleugrani. Az ellenzék ne akassza meg kicsinyes obstrukciókkal a legfontosabb országos érdekek megvalósítását, és ne rekrimináljon holmi japán szerződések miatt, akkor meg lesz a kiegyezés, úgy hogy az az országnak előnyös lesz.

A világos, csürés-csavarást meg nem engedő nyilatkozat nyomán a kormánypárt szívesen ovációban részesítette a pénzügyminisztert.

Utána még M ó c s y Antal szólt. Az ő beszédében nekünk, az „Országos Hirlap”-nak jutott némi elismerés. Koncedálta, hogy mi jól vagyunk értesülve. Amidőn ezt a kijelentést köszönettel nyugtázzuk, jól értesültünkünk újabb jeléről konstatáljuk, hogy a néppárt jeles erkölcs-őre egy kis derűtséget is juttatott ma a Háznak. Beszéde végén ugyanis a királyné halála után kibocsátott királyi manifesztumot tette megjegyzései tárgyává. Az elnök figyelni kezdett és már-már ráakart csöngetni Mócsyra, amikor ez megelőzte az elnököt és így szólt:

— Kérem, elnök ur, legyen egészen nyugodt, én nem engedek meg magamnak semmiféle keményebb kifejezést.

Nagy derűtség követte e szavakat. Maga az elnök is jót nevetett.

Ez volt az ülés utolsó incidense. Az ellenzék különben a ma megindított vitával sisiphusi munkát végez, mert ha nem folytatta volna a napirend-vitát, akkor szombatig nem lett volna ülés, így pedig holnap folytatni fogják a kérdés megvitatását, hozzá lehet-e fogni szombaton az indemnity tárgyalásához.

A képviselőház ülése.

Kardos Kálmán elnök megnyitja az ülést, az elnöki bejelentések után elrendeli a tegnapi ülésről mára halasztott névszerinti szavazás megejtését a Polónyi Géza indítványa felett:

(A szavazás.)

A szavazás befejezése után:

Az elnök kihirdeti a szavazás eredményét. 451 igazolt képviselő közül elnök nem szavazott, igennel szavazott 131, nemmel 48, (Élnök felkiáltások a szélsőbaloldalon: Éljen a 48!) távol volt 271 képviselő, tehát 83 többséggel elfogadtatott a pénzügyi bizottság azon indítványa, hogy az indemnityra vonatkozó jelentés az osztályok mellő-

vel a suhogó jegenyék alatt. A dicsőség sokára kibékítette őket, fejük fölött igen csudálkoztak is a kányák. Akkor egy szép napon így szólt Xavéri Ferencz:

— A millenniumi diszmenetet Budapesten megörökítik egy nagy képen. Xavéri Ferencz, neked is rajta kell lenned. Küldd be a fotografiádat.

— Minek az? — mondta Mausz.

— Annak, hogy aki ur, az legyen le is pingálva urnak.

— És te megelégszel azzal, hogy a festő ecsetje örökítsen meg? Hát a szobrász vésője hol marad? — kérdezte tréfásan Mausz.

— Jó, hogy eszembe juttattad. Ugy is föl kell menned Pestre a tavaszi gabona végett. Fölmegy hát és mindenekelőtt csináltatsz két fotografiát a körképnek arról a sarkáról, ahol meg vagy örökítve. Az egyiket haza hozod nekem (érts meg, Mausz! okvetetlenül haza hozod nekem); a másikat meg odaadod valami szobrásznak, hogy csináljon rólad egy kis lovas-szobrot terracottából. Az itt áll majd az etagéreken, a vércse meg a kopász bagoly között.

— Hát képviselőnek ne lépjek föl? — kérdezte Mausz Xavéri Ferencz.

Az asszony hátbaütötte az urát s mindjárt azután sietett az ebédlőbe, ahová kih-

zésével közvetlenül tüzessék napirendre és ezzel Polónyi Géza képviselő ur indítványa elvetetett.

Polónyi Géza: Nagy meglepetés rám nézve. (Derűtség.)

(Vita a napirend körül.)

Élnök: Következik a napirend megállapítása. (Halljuk! Halljuk!) A napirendre vonatkozólag indítványozom, hogy a pénzügyi bizottságnak az 1899. év négy első hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvényjavaslatra szóló jelentése a szombati napra tüzessék napirendre.

Polónyi Géza: Melyik szombatra?

Élnök: A jövő szombaton délelőtt tíz órakor kezdődő ülésre. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát szombatig mi lesz? Derűtség. Zaj.) Szombatig nem lesz ülés.

Kíván valaki szólani? (Derűtség, zaj balfelől.)

(A néppárt nyilatkozata.)

Molnár János: Kiemeli, hogy a mai helyzet egyedüli okozója a miniszterelnök, aki az ellenzékét olyan állásfoglalásra kényszerítette, amilyent most elfoglal. Mi szükség volt a bécsiakkal való titkos tanácskozásra és mi szükség most megtagadni a fővilágosítást. Bilinski, Kaizl nyilatkoztak, csak Bánffy hallgat.

Bartha Miklós: Félti a sajtót!

Molnár János: Bánffy brüszkírozza a parlamentet a csudálkozik, hogy az ellenzék följajdul. Ez a följajdulás persze a többség szemében obstrukció, mert az ellenzéknek obstrukciót kell, akár akar, akár nem; valamint a francia vezérkar-akár akar, akár nem, össze kell esküdnie, mert a Dreyfus-szindikátus így kívánja. Kijelenti, hogy a néppárt nem akar obstrukciót, elvégzi azt maga a miniszterelnök, aki évek óta csinálja a kiegyezést és most is csak a kezdet kezdetén vagyunk.

Polónyi Géza: Hol van a sajtó?

Molnár János: Ha a miniszterelnök oly őszinteséggel lépett volna a magyar közvélemény elé, a milyennel az osztrák kormány lépett az osztrák elé, nem kellene panaszkodnia obstrukcióról, sőt indemnityt sem kellene kérnie. A kormány kétféle osztotta a társadalmat, a kormánypárt, mely hierarchia és az ellenzék, mely párt; a kormánypárt a hatalom, a dicsőség.

Polónyi Géza: És az osztályorszájáték.

Molnár János: Az ország közérdekeinek minden terére bevitték a kortespolitikát.

Ily okokból nem járulhat az előterjesztett napirendhez.

(Apponyi beszéde.)

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy minden mellékkörülményre való tekintet nélkül nem járul hozzá az indemnity törvény napirendre tüzéséhez, mert a költségvetési törvény a Ház előtt van. Helytelen az indemnityt forszírozása e percben, mert a magyar parlament az indemnityt mindig bizalmi kérdésnek tekintette. A kiegyezés dolgában a kor-

zatta az ura koffereit. Ott csomagolt neki szorgalmasan estig. Hajnalban aztán Mausz elhajtattott a vasuti állomásra és feljött Budapestre. A szállóból ki is ment egyenesen a panorámába és másfél óra hosszat nyomozta az arczását. Sehöl semmi. Csaba vitézei között nyoma sem volt Mausz Xavéri Ferencznek, a sok füstölt vezér között a vármegye legtöbb küldöttére rá lehetett ismerni, ott voltak a Bölitsok, Lukicsok, Bozovicsok, de Mausz Xavéri Ferencz, ami őt magát illeti, egy mentegombot sem volt képes fölfödőzni. Mausz végre, szomorú sejtelmektől gyötörtetve, beállított a panoráma igazgatójához fölvilágosításokért.

— Hja, uram — mondta az igazgató — a vármegyei koncepciójában egy kis változás történt. Tudniillik Sáros vármegye csinálta az egész zavart; Sáros vármegyéből nem csak az egész deputációt kellett megfösteni, de hozzá még további huszonnégyet is, akik idefönn sem voltak. Mindenkinek volt egy sógora vagy bátyja, akit maga mellé rajzoltatott s ezek az urak olyan kedvesek, hogy semmit sem lehet nekik megtagadni . . .

— Jó — szólt közbe Xavéri Ferencz — festettek volna oda még huszonnégyet, hanem is én. De miért hagytak ki ép engem?!

— Hisz ez az — mondta a direktor —

mány nem nyilatkozik és senki tisztán nem lát. Ha bizonyos akadályokra való tekintettel az önálló rendelkezéshez kellene nyulnunk s a kormány ezt nem tenné, meg van győződve, hogy a tulajdonon is lennének férfiak, akik Deák Ferencz hagyatékát megvédenék.

Polónyi Géza: Jobb a sajtó, mint Deák hagyatéka.

Apponyi Albert gróf: A bizalmi kérdés fölvetése tehát most legidősebbülenebb. Az aggodalmak, melyek az ellenzékét arra bírják, hogy a javasolt napirendet el ne fogadja, nemcsak el nem nyésztek, de súlyosodtak. Az ellenzék tájékoztatást kért s nem kapott. Ha az ellenzék mindaddig, míg a bizonytalanságot el nem oszlatják, nem akart elfogadni napirendet, sokkal súlyosabb oka van rá, hogy most el ne fogadja az indennitást, mikor a bizonytalanság még nagyobb s egyre más alakot ölt. A kvóta-ügyre mind sürűbb kód borul s valahányszor egy-egy új sugár esik rája, még jobban elhomályosul. A kormány kijelentette, hogy közte és az osztrák kormány között megállapodás nem volt. Ebben meg lehetne nyugodni, de sajnos, az osztrák államférfiak, a régiék és mostaniak egyaránt, ezt meghazudtolták. A miniszterelnök amaz állítása, hogy amit az osztrák kormány ismert megokolásában mondott, az nem numerál, egyszerűen semmis. Azóta különben Kaizl újra kijelentette, hogy a javaslatokat csak a kvóta fölemelése árán fogadja el és abban a tényben, hogy a javaslatokat csak e feltétellel nyújtotta be, benne van a két kormány előzetes megegyezése. Bilinszki is egyenesen megmondta, mindig ugy volt kontemplálva, hogy a kiegyezési törvényjavaslatokat csak úgy terjesztik be, ha a kvótát fölemelik. Miért nem terjesztették be 1897-ben a javaslatokat? Egyszerűen a magyar kormány csak ama nem őszinte álláspontja folytán, hogy előbb a kvóta-bizottságok állapotjának meg. A kormány tehát a kvóta-bizottsággal komédiát játszott. Közbe jött az osztrák obstrukció, nem volt kvóta-küldöttség, a kvóta-bizottságok nem adhattak be idején egyezkedő javaslatokat. Kaizl, mikor a kiegyezési javaslatokat benyújtotta, azt mondta, hogy az Anfang-junctumból tehát Schluss-junctum lesz, azaz, hogy bár a kvóta-javaslat nincs a Ház előtt, a kiegyezési törvényjavaslatok csak akkor emelkednek törvényerőre, ha a kvótajavaslatot elfogadják. A szegénytelen az, hogy míg az osztrák parlament tudja, mit szavaz meg, a magyar parlament nem tudja. (Ugy van! a baloldalon.) Van egy más kérdés is. Fölvették azt a kérdést, mi történnék akkor, ha az osztrák parlament módosítást tesz a javaslatokon, azt persze föl sem teszük, hogy a magyar parlament tenne módosítást. (Derűtség.) A különös az, hogy az osztrák kormány egyenesen biztatja a parlamentjét a módosításra. Milyen helyzet ez? Van-e megegyezés vagy nincs? Ha van, hogy tűrheti a miniszterelnök, hogy azok a férfiak, akikkel ő tárgyal, homlokegyenest

a sárosiak kedvéért helyszüke állott be, tessék tudni, helyszüke . . . Itt egy alispánt kellett törölni, ott egy polgármestert, a pannonhalmi főpát hat szürkéjéből is töröltünk ketőt, igen tisztelt uram, ön, a legnagyobb sajnálatomra, lemaradt a képről . . .

Mausz Xavéri Ferencz kábultan tántorgott ki az irodából. Ez most egy hete történt s Mausz azóta is itt tántorog Budapesten. Végigjárta már mindazokat a helyeket, ahol bánatot felejtetni és a jövőre nézve biztatást és bátorítást meríteni lehet; nagy csontgombjai immár a legszeleesebb körökben ismeretesek, de Mausz Xavéri Ferencz még mindig nem mer hazamenni. S homályos őszi reggeleken, ha hazafelé baktat, Mausz Xavéri Ferencz gyakran dadog ilyeneket:

— A képből tán ki lehetne vágni azt a sarkot . . . és újra főtteni . . . avagy a szeptesi lándzsások közt láttam egy hozzám hasonlót, tán annak el lehetne főtteni a körszakállát . . . Egy jászokun huszárt is kombinációba vettem . . . Mindent, mindent inkább, mint így hazamenni . . .

Igy álmodozik a nyomorult, megtört ember a hajnali ködben . . . Arczát metszi a szél, haját tépi a fuvalom, leheletén magyar cognac érzik . . . Rottentó az, ha valakit magához emel az asszony. Az embernek ilyenkor el kell készülnie a legvégső konzekvenciákra.

Papp Dániel.

ellenkezőjét mondják annak, amiben velük megalapodott? Ha pedig nincs, akkor nincs végrehajtva az 1867-diki törvény rendelkezése. A miniszterelnök kijelentette, hogy akkor jön el az ideje az önálló rendelkezésnek, amikor meggyőződik, hogy odaát változtatás nélkül nem fogadják el a törvényjavaslatokat. Most pedig hallgat. Az adna a magyar álláspontnak erőt, ha a 67-es törvény konzekvenciáját őszintén le akarnák vonni, ha az önálló rendelkezésre az előkészületeket megtették volna. A kormány érezte, hogy a helyzet lehetetlen és kell nyilatkoznia. Maga ugyan nem szólalt meg, de szólott Pulszky, aki azt mondta, hogy az az önálló intézkedés olyan lenne Ausztriával, hogy kifelé egy vámpolitikai egységet fogunk képezni. Az ilyesmi azonban a 67-es kiegyezés kettészakítása és az asztal alá dobása volna. (Ugy van! a baloldalon.) Ha annak a viszonyoknak neve nem is lenne vámszövetség, azért csak az lenne. Hogyan lehet önálló intézkedéssel két fél között egységet létesíteni? Hisz akkor egyoldalú ténykedéssel házasodni is lehetne? (Zajos derűtség.) A szöveg ezután hivatkozik arra, hogy a miniszterelnök 1897. decemberében éret megfontolás, társaival való tanácskozás után hozzájárult teljesen az ő közjogi fejtegetéséhez s mikor Pulszky ismert fejtegetésével előállott, Horánszky megkérdezte, áll-e még a miniszterelnök a múlt év végén tett nyilatkozata mellett? A miniszterelnök nem nyilatkozott, pedig most nem állott utjában ildomossági akadály. Az ellenzék az 1898. évi I. törvényjavaslatot csak ama paktum alapján fogadta el, hogy a kormány ama közjogi állásponton áll, ahogy ünnepiesen biztosította a Házát. Ez nem oly egyszerű dolog.

Beszédét így fejezte be:

Tisztelt Ház! Én megmondom egész nyíltan, micsoda. Én azt, ami mostan történik az ellenzék részéről, nem tartom obstrukciónak. Nekem nem is az a szándék, hogy ennek az a jel lege legyen. De azt igenis akarom, hogy a kormány olyan könnyen és gyorsan azoknak az eszközöknek a birtokába ne jusson, amelyekkel azután korlátlan ura lesz a helyzetnek négy hónapig. (Mozgás jobbfelől.) A miniszter ur igen könnyen segíthet ezen a bajon. (Egy hang a szélsőbaloldalon. Mondjon le!) Nem, hanem tárja fel az ország előtt kiegyezési politikáját, oszlassa el az aggodalmakat, hogy esetleg az ország közjogának súlyos megsértése elő ne álljon.

De mikor az ország nem tudja, hogy hova akarják vinni a kvóta-ügyben, csak a Lajthán tülről hall követelő hangokat és azokkal szemben itten tapasztal hallgatást, sőt hivatást; mikor a miniszterelnök ur aminap azt mondta, hogy a kvóta-felemelésének jogosultságát tagadni nem lehet; mikor a Ház nem tudja, hogy hanyadán áll azoknak a benyújtott javaslatoknak intézkedésével, nem tudja, mi az, amihez azok közül a kormány ragaszkodik, mi az, amit feladni hajlandó, szóval, mikor a sötétbe akarják vinni, mikor gyanus hangokat hall arra nézve, hogy az önálló intézkedésnek szükségessége esetén nem fognak-e olyan dolgok történni, amelyekben közjogunknak durva sérelme s a múlt év végén vállalt kötelezettségeknek ép oly durva megsértése foglaltatik; és mikor mindezekkel a kötelezettségekkel és veszélyekkel szemben a miniszterelnök ur csak annyit mond, hogy ő felelősségének érzetében semmi ugratásnak fel nem ül, hanem akkor fog szólni, amikor neki tetszik, és ezen a vékony alapon azután azt kívánja, hogy nemcsak megszavazzuk az indennitást, de gyorsan szavazzuk meg, szavazzuk meg négy hónapra s úgy teljesen szabad kezét adjunk neki akkor, amidőn minden homályban van: no hát akkor én kötelességemnek tartom legalább odaműködni, hogy mielőbb a mi fegyverzetünknek bármely részét, kezünkben kiadjuk, fejlődjük ki a szituációt lássuk mi lesz az a lassan fejlődő lényekben, amit a miniszterelnök ur nekünk öt perc alatt megmagyarázhatna s várjuk a következő hetektől a helyzet tisztulását. Mert ismétlem, az országnak tisztán és világosan kell látni, a parlamentnek tisztán és világosan kell látni, mert a bizalom abban nyilvánul azután, hogy helyes-e vagy nem azt az irányt, amelybe a kormány beviszi, de abban nem áll a parlamenti bizalom, hanem csak a parlamenti szerepéről való lemondás, hogy a parlament ne tudja, hova vezetik és vaktában hagyja magát hurcoltatni, különösen akkor, mikor a lajthántuli miniszterek vannak az ő parlamentjükkel szemben olyan tisztelttel, az ottani közvéleményre annyit tekintettel, hogy irányzatukról őket felvilágosítják.

Tisztelt Ház, a helyzet következményei szerint az ország azon jogának megóvására, hogy saját helyzetét és irányzatokat, amelyekbe beviszik, tisztán lássa, közjogunk veszélyeinek elhárítása szempontjából, annak a jognak nevében, amelyet a miniszterelnöknek a múlt év végén tett nyilatkozatai nekünk adnak; annak a kötelességnek a nevében, amelyet az 1898. I. törvényzikk létrejöttének támogatása reánk hárít: az indennitási javaslat tár-

gyalásának megkezdéséhez hozzá nem járulhatok. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps a bal és szélsőbaloldalon. Zajos felkiáltások balfelől. Öt perc.) Zaj jobbfelől.)

Az elnök: Az ülést öt perczre felfüggesztem.

(A pénzügyminiszter nyilatkozata.)

Szünet után felszólt

Lukács László pénzügyminiszter, kinek beszéde ez: Tisztelt Ház! Ma, midőn arról van szó, hogy mi legyen a képviselőháznak a munkarendje, megvallom, nem vagyok azon szerencsés helyzetben, hogy ehhez a kérdéshez egy szépen kidolgozott, elkészített beszéddel szólhassak hozzá, mint ahogy az előttem szólott két tisztelt képviselő ur tette és épen azért kétségtelenül nagyon hézagos lesz az előadásom az előbbi fényes beszéd után. Es ha mégis felszólok, nem kívánok reflektálni bővebben az előadottakra, mert hiszen azt hiszem, hogy vagy az indennit tárgyalása folyamán, vagy akkor, amidőn a kiegyezési javaslatok tényleg előkerülnek, lesz alkalmam a kérdés meritumával bővebben foglalkozni. Ha most mégis szót kértem, azt méltóztassék a tisztelt képviselőháznak egyszerűen annak tulajdonítani, hogy Apponyi Albert gróf igen tisztelt képviselő ur beszédében egy pár passzussal találkoztam, amelyekre kötelességemnek tartom azonnal megtenni észrevételemet. (Halljuk! Halljuk!)

Ami azt a kifogást illeti, hogy hiszen az indennit csak szükséges rossz, amelyvel minél ritkábban kell élni, amelyet csak valódi szükség esetén kell alkalmazni, ez idő szerint pedig nem forog fenn ez a szükség, hát én sajnálom, de nem érthetek egyet az igen tisztelt képviselő urral, mert neki is igen jól méltóztatik tudni, hogy a kormány programja szerint tárgyalni kell, vagy kellene mielőbb a kiegyezési javaslatokat, mert ezek között vannak olyanok, amelyeknek terminusra kell létrejönniök és miután ezek a törvényjavaslatok nagy számnak és nagy terjedelműek, semmi körülmények közt sincsen kilátás arra, hogy a rendelkezésünkre álló rövid idő alatt a költségvetés is letárgyalható legyen és így önként előáll az indennit megalkotásának szüksége. Igaz, hogy a tisztelt képviselő ur azzal vigasztal bennünket, hogy hiszen le lehet tárgyalni a költségvetésnek egy jó nagy részét. Csakhogy tisztelt képviselőháza, ez nekünk egyáltalában nem elégséges, mert ezzel az ország és az államháztartás ügyeinek rendes kezelése és vezetése biztosítva nincsen, amiért a tisztelt ellenzék ugyan nem felelős, de a kormányt minden esetre terheli a felelősség. (Helyeslé a jobboldalon.)

A tisztelt képviselő ur másodszer kifogást tesz az ellen, hogy itt az indennit tárgyaljuk azon szempontból, mert nem tartja helyesnek, hogy ilyen kényes és nehéz helyzetben, mint a minőben ez idő szerint vagyunk, a kormány a bizalmi kérdést és annak tárgyalását forszírozza. Hát tisztelt képviselőháza, ennek igen egyszerű az orvossága, ne méltóztassék az indennit bizalmi kérdésnek tekinteni (Derűtség és mozgás balfelől.), méltóztassék azt olyannak tekinteni, mint amilyennek természete szerint tekinteni kell és amilyennek tekintik mindenütt. Méltóztassék a bizalmi kérdést ott felvetni, a hol az természetszerűleg felvethető.

Polónyi Géza: Hol?

Lukács László pénzügyminiszter: Az appropriationál és minden más kérdésnél.

De ezek csak alárendelt formai okok a tisztelt képviselő urnál; sokkal fontosabbak azok, amelyeket beszéde további részében hozott elő, amelyben ő velünk szemben még ahhoz sem kíván hozzájárulni, hogy az indennit napirendre tüzessék.

Első kifogása és indoka a tisztelt képviselő urnak az, hogy a kvóta kérdését sürű kód és homály borítja és — mint méltóztatott mondani — nagyon sajátságos, hogy valahányszor egy pár világsugársugár esik a kérdésre, ez mind jobban és jobban elhomályosítja a kódot és sürűséget és még sötétebbé teszi a kérdést.

Lehet, tisztelt Ház, hogy ez így van, de ennek a természetes oka az, hogy bármilyen éles fényugár esik valamely pontra, ahol semmi sincsen, oda az a sugár nem fog varázsolni semmit és ott nem fognak felfedezni semmit. (Élénk derűtség a jobboldalon.)

A tisztelt képviselő ur hivatkozik az osztrák kormány egy törvényjavaslatának indoklására, amely törvényjavaslat már májusban terjesztette be. Talán a tisztelt képviselő urak annak indoklását nem olvasták, vagy ha olvasták, figyelmüket nem keltette fel és csak most a legutóbbi időben fedezték fel, hogy abban egy nagyfontosságú nyilatkozat van; az tudniillik, hogy az ausztriai kormány a kvóta emelésére törekszik. (Egy hang balfelől: Feltétlenül tekintni!) De mi van ebben a nyilatkozatban tisztelt képviselő ur? Azt méltóztatik mondani, hogy ebben az indoklásban az foglaltatik, hogy a kiegyezésnek nélkülözhetetlen feltétele a kvóta-emelés. Ezeket a szavakat méltóztatott használni.

Bocsánatot kérek, nagyon sajnálom, hogy nincs nálam az osztrák törvényjavaslat indoklása, de én emlékszem, abban a következő van előadva. Elő van adva, hogy behozatik az átutalási eljárás a fogyasztási adókra nézve, mert hiszen ezen törvényjavaslat indoklásáról van szó. Konstatálja a kormány, hogy ez az átutalási rendszer egy igazságos eszmének képezi a folyamatát; annak az eszmének, hogy ott fizetessék az állam pénztárába a fogyasztási adó, ahol az illető cikket fogyasztatik, és mintegy, hogy megnyugtassa saját törvényhozásának tagjait, azt mondja, hogy ezen különben igazságos intézkedés nem jelent valamelyes áldozatot Ausztria részéről Magyarországgal szemben — feltéve, hogy a kvótában a megfelelő ellenszolgáltatást Ausztria megkapja. (Egy hang balfelől: Feltéve!)

Polónyi Géza: No hát? (Közbeküldés az alsóházról: Hiszen ez az! Erről van szó! Halljuk! Halljuk a jobboldalról.)

Lukács László pénzügyminiszter: Bocsánatot kérek, ha a képviselő urak nyelvmagyarázata szerint az, hogy valaki valamit fölterés gyanánt mond, egyértelmű azzal, hogy azt nélkülözhetetlen feltétel gyanánt mondja: akkor azt hiszem, ehhez erős fantázia kell.

Visontal Soma: De van még egy más passzus is abban az indoklásban!

Polónyi Géza: Nem így van az indoklásban!

Lukács László pénzügyminiszter: De így van! Méltóztassék kikeresni s én kész vagyok azt itt felolvasni.

A másik tanu, akire a tisztelt képviselő ur hivatkozik, a jelenlegi osztrák pénzügyminiszter, dr. Kaizl; ha nem csalódom, szintén nem méltóztatott felolvasni azt, amit mondott.

Polónyi Géza: Felolvastam!

Lukács László pénzügyminiszter: Nem voltam szerencsés akkor az ülésben lehetni, hanem magam fel fogom olvasni szavait eredetiben. Azt mondja: „Es kann zu dem ungarischen G.-A. I. 1893, wegen dessen die Regierung gezwungen war, die Vorlagen einzubringen ohne dass wenigstens eine Voreinbarung über die Quote vorhanden war.“

Hát, hogy ebből a nyilatkozatból miként méltóztatnak kiolvasni azt, hogy a két kormány között valamely kötelező megállapodás volt, azt igazán nem tudom megérteni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Azután hivatkozik a tisztelt képviselő ur a volt osztrák pénzügyminiszterre, Bilinskire, aki kétségkívül nyilatkozott, hogy létezett a junktim a kiegyezési javaslatok és a kvótakérdésben, amit mi soha sem tagadtunk, bevallottuk, hogy az osztrákok a junktimhoz ragaszkodnak, hozzátevéen azt, hogy sem módunk, sem jogunk nem volt az osztrákokat attól eltéríteni, hogy ők ne egy komplexusnak tekintsek ezeket a dolgokat, amelyek a mi felfogásunk szerint természetöknél fogva nem tartoznak együvé. De nem volt módunk ezt megakadályozni, kénytelenek voltunk abba belenyugodni, hogy az osztrákok ezt így fogják fel. (Nyugtalanság balfelől. Halljuk! Halljuk! jobboldalról.)

Ha valami kötelezettség létezik, erre nézve nem szükséges megmondani, hogy azt mikép lehet még csak ezután létrehozni; Bilinski pedig egyenesen felhívja az osztrák parlamentet, hogy erősítse meg a kormányt, hogy jöhessen létre a junktim, amely nem létezik. Hogy mindezek a nyilatkozatok mit bizonyítanak a junktim és illetőleg a kötelezettség létezése mellett, erre nagyon kíváncsi volnék, ha valaki ezt ki tudná mutatni.

Horánszky Nándor: Majd megpróbáljuk!

Lukács László pénzügyminiszter: Az ismeretes, tisztelt képviselőhöz és azt hiszem, magam is nyilatkoztam e tárgyban, hogy az osztrák kormány a tárgyalások kezdetén mindig abból indult ki, hogy miután a kvótaarány Ausztriára nézve igazságialannak tartatik a kvóta emeltessek fel. Erre a magyar kormány mindig azt az álláspontot foglalta el, hogy a kvótakérdést nem szabad összekötésbe hozni a kiegyezés többi kérdéseivel, a kvóta emelendő vagy leszállítandó a szerint, amint az ország teljesítési képessége emelkedett vagy csökkent, de azért, mert egyik vagy másik ágában a kiegyezés Magyarországnak előnyököt ad, azt semmi körülmények között a kvóta-emelésének alapjának elfogadni nem lehet. (Élénk helyeslés jobboldalról.) Ez volt a kormánynak a felfogása, ez ma is és a mint méltóztatnak látni az ellenkezőjének semmiféle bizonyítéka még eddig nem létezik. (Ugy van! Ugy van! jobboldalról.)

Sarabás Béla: Hát akkor ne emeljék a kvótát! (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Lukács László pénzügyminiszter: Hogy emelünk-e kvótát tisztelt képviselő ur, vagy nem emelünk! az attól fog függni, hogy a többsége a törvényhozásnak (Nagy zaj a bal és szélsőbaloldalon) úgy fogja-e találni, hogy az ország

teljesítési képességének (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk!) megfelelő-e egy magasabb kvóta vagy nem; de mindenestre a többség és nem a kisebbség fogja kérdésben dönteni. (Élénk helyeslés jobboldalról. Zaj a bal és szélsőbaloldalon. Felkiáltások balfelől: Mikor?) Akkor tisztelt képviselő ur, mikor a kvótabizottságok konstatálták, hogy meg nem egyeztek, s amikor ennek következtében a kormányon lesz a sor erre nézve előterjesztést tenni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Azt méltóztatik továbbá a tisztelt képviselő ur mondani, hogy azon módosítások, melyek kilátásba vannak véve a betervezett törvényjavaslatokon, szintén zavarják a helyzetet és nem világos, hogy a kormány ezekkel szemben miféle álláspontot foglal el.

Hát az kétséget nem szenved, tisztelt Ház, hogy minden parlamentnek megvan a joga, az eléje terjesztett javaslatokon módosításokat eszközölni és bármennyire kívánatosnak tartjuk is, hogy azok a törvényjavaslatok, amelyek a kiegyezésre nézve beterveztettek, Ausztriában ne módosítottasnak, azt a jogát az osztrák parlamentnek, hogy azokon módosításokat eszközöljön, elvitatni természetesen nem lehet, valamint nem lehet elvitatni a magyar parlament jogát sem, hogy a javaslatokon változtasson. Csakhogy ott, ahol két szerződő félről és bizonyos eszekben három szerződő félnek (Mozgás a szélsőbaloldalon.) hosszú vajadások után létesített megállapodásáról van szó, ott mind a két törvényhozás nagyon meg fogja gondolni azokat a következményeket, amelyek ebből származhatnak, mert ha az egyik törvényhozás elkezd a módosításokat, ennek természetes következménye az, hogy a másik is fog módosítani és hogy akkor, midőn annyira rá vagyunk utalva, hogy ez a bizonytalan helyzet megszűnjék, hogy az ország közigazdasága ezen nyomasztó helyzetből meneküljön, hogy akkor kívánatosnak tartja-e egyik vagy másik parlament, hogy előlről kezdődjenek a tárgyalások és újból évekig tartsanak, azt nem hiszem; (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Ellenmondások és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) ezt az ország érdekében sem ez, sem a másik törvényhozás helyesnek nem fogja tartani.

Azt méltóztatik azonban mondani, hogy ismeretesek az osztrák kormányának mindenféle módosítási szándékai.

Thaly Kálmán: A Dipauli-é is? (Mozgás. Halljuk! Halljuk!)

Lukács László pénzügyminiszter: Hogy tisztelt Ház az osztrák törvényhozás a javaslat oly részein, amelyek bennünket egyáltalában nem érintenek, nem érdekelnek, valamely változtatást ne tegyen, azt nagyon természetesen senki sem kívánhatja tőle, valamint az osztrák kormány sem fogja kívánni, hogy mi oly dolgokban, amelyek tisztán bennünket érdekelnek, egy vagy más módosítást a javaslatokban ne tegyünk; de a javaslatok azon részeinek módosítása, amelyek szerződészerű jelleggel bírnak, és amelyek bennünket érintenek, vagy viszont az nem kívánatos, mert amint említeni szerencsém volt, a kiegyezés praktikus kerestülvételét teszi lehetetlenné az, ha elkezdjük a módosításokat és újból évekig folynak a tárgyalások. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

A tisztelt képviselő urak folytonosan támadnak bennünket, hogy nem tettük meg azokat az intézkedéseket, amelyek hatásos ellenszerül szolgálának Ausztriával szemben és amelyek biztosítanak, hogy komolyan tárgyalják Ausztriában a kiegyezés és létre is fog jönni, amennyiben nem helyeztük kilátásba, hogy az alkudozások megbírsulása esetén az önálló vámterület alapjára lépünk. Ez utóbbit ugyan nem fejezte így ki a tisztelt képviselő ur, de minden alkalommal sejtetni engedte, hogy ezt a konzekvenziát kellett volna a kormány-nak levonni.

Én azt hiszem, hogy elég világossággal és határozottsággal van ez kifejezve az 1898: I. törvényezikben, (Halljuk! Halljuk!) mert ott meg van mondva az, amit egyáltalán megmondani lehet e kérdésre nézve. Azt nem állítom, mint hogyha az foglaltatnék abban a törvényben, hogy a meennyiben 1898. év végéig nem jön létre a kiegyezés bármely oknál fogva, nekünk azonnál az önálló vámterület alapjára kell lépünk. Ez nincsen benn a törvényben és nem is volt kontemplálva, de nem is lehetett. (Zaj, ellenmondások balfelől.) Sok mindenféle gyengeséget lehet feltételezni a kormányról, de azt a naivitást, hogy magát egy kelepcebe megfogadni engedje, talán még sem méltóztatik róla elhinni? (Zaj. Elnök csenget.) Már pedig az semmi egyéb nem volna és az ellenzéknek a kezébe játszott volna a helyzet kulcsát. Semmi sem lett volna könnyebb, mint meghírsítani valami szelíd obstrukcióval azt, hogy 1898. év végéig a javaslatok letárgyalassanak és belőle azt a törvény-szerű konzekvenziát levonni, hogy ime most már

köteles a kormány az önálló vámterületet létrehozni.

Thaly Kálmán: Az nem volna valami nagy szerencsétlenség.

Lukács László pénzügyminiszter: Az 1898: I. törvényezikben igenis a javaslatok beterveztésére volt egy törvényes terminus fölvéve.

Hentaller Lajos: Betartották?

Lukács László pénzügyminiszter: Hogyne, nagyon is betartottuk. Május elseje volt a terminus és mi április 20-án vagy 22-én terjesztettük be a javaslatot. Nem is látszik szükségesnek e tekintetben tovább menni, mert nem lehet feltételezni józanul azt, hogy két állam, amelyeknek nagy többsége ismeri, hogy mennyire egymásra vannak gazdaságilag utalva, amelyeknek nagy többsége kívánja, is ezen szövetség fentartását, — mindenféle mellékes okok és körülmények által oda engedjék magukat sodortatni, hogy a mindenki által ohajtott cél csakugyan el ne éressék.

A tisztelt képviselő ur kijelentette, hogy ő is fenn akarja tartani Ausztriával a közösséget. Há ez így van, akkor teljesen egyetértünk, mert mi is fenn akarjuk tartani, természetesen nem minden áron, amint Molnár János tisztelt képviselő ur méltóztatott mondani, hanem csak úgy és azon feltévesben, hogy egy, mind a két félre nézve méltányos és igazságos kiegyezést lehet létrehozni. De, tisztelt ház, ha ez így van, ha a tisztelt képviselő urak ezt csakugyan komolyan ohajlják, aminek ellenkezőjét nincsen semmi okom feltételezni, akkor, kérem, ne méltóztassék a japáni szerződés megkötése miatt lehetetlenné tenni, hogy eljussunk abba a stádiumba, hogy egyszer ezekkel a törvényjavaslatokkal foglalkozzunk. Ajánlom, méltóztassék a napirendet elfogadni. (Helyeslés a jobboldalon.)

(Mócsy Antal.)

Mócsy Antal foglalkozik Lukács László pénzügyminiszternek a néppártra vonatkozó nyilatkozatával, melylyel szemben kijelenti, hogy a néppárt csak tisztességes, törvényes és méltányos kiegyezést akar, de nem minden áron. Nincs mindenben a kiegyezés körül. Maga a kormány-párt lapjai is azt írták szeptemberben, hogy nagy homály van, de egyszermind bizattak azzal, hogy nem kell félni Bánffy, majd furfangosan becsapja az osztrákokat. Legalább az „Országos Hírlap“, a kormánypártnak egyik legtekintélyesebb és mindig jól informált lapja ezt írta a „Homály“ című vezércikkében.

Szólok idézi a királynak manifesztumát, amelyeket a királyné halála alkalmából a népekhez intézett.

Az elnök: (A csöngetyühöz nyul.)

Mócsy Antal: Elnök ur, tessék egészen nyugodtan lenni, a legnagyobb tisztelettel emlékezem meg a manifesztumról. Annak a végén az a fohász foglaltatik, hogy Isten világosítsa föl a népeket, hogy egyetértéssel és közös erővel hassanak boldogulásukra. Az osztrák kormány megszívlelte ezt a fohászt, a magyar kormány meg nem. Ismétli, hogy a néppárt a kiegyezést nem minden áron, hanem csak törvényes, méltányos és igazságos alapon kívánja. (Helyeslés balfelől.)

Lakatos Miklós: Szinay Gyula. (Félkiáltások: Holnap! Holnap!)

Elnök: A vita folytatását holnapra halasztja.

Hentaller Lajos: Hisz azt tetszett enuncziálni, hogy szombatig nem tart a Ház ülést.

Elnök: Az esetre, ha az indítványom elfogadtatik.

Holló Lajos: Benne van a gyorsírói jegyzetekben, hogy szombatig nem lesz ülés.

Elnök: A legközelebbi ülés holnap délelőtt tíz órakor lesz.

KÜLFÖLD.

A diplomácia és a porta. A négy érdekelt európai nagyhatalom követeit a mai napon értesítette a porta — ami iránt senkinek se lehetett kétsége — hogy elfogadja az ultimátum feltételeit. A szultán által jóváhagyott rendeletet, mely a török csapatok visszavonulásáról szól, még sem vitték el a kirendelt török biztosok Krétába, mert a nagykövetek kijelentették, hogy az ultimátum egész terjedelmében való elfogadását követelik.

Az osztrák parlamentből.

(Távirati tudósítások.)

A képviselőháznak és az urakházának is ülése volt ma. Lényegtelen, apró locogások akasztották meg a Reichsrathban a kiegyezési provizorium tárgyalását, míg az urakháza (comme chez nous) szó nélkül vette tudomásul az eléje terjesztett javaslatokat. Az ülésekről szóló tudósítások ezek:

(A Reichsrath ülése.)

A képviselőház mai ülésén a napirend előtt *Cambon* (olasz) felszólal a miniszterelnöknek ama megjegyzése ellen, hogy amikor egész Ausztria gyászba borult a genfi esemény miatt. Trieszben mulatságokat tartottak. Valótlannak mondja ezt a megjegyzést, Trieszben csak egy czirkusz-előadást tartottak, amelyet az ismert kihágások miatt félbe kellett szakítani. Trieszt városának a következő napokon tanúsított mély gyásza megegyezik a miniszterelnök szavaival. (Tetszés az olaszoknál.)

Az igazságügy miniszter több interpellációra felel.

Az interpellációk közt van *Lecher* interpellációja a fegyvergyár-részvénytársaság ügyében, továbbá egy bírósági adjunktusnak áthelyezése ügyében, a bírósági tisztviselők magatartására vonatkozó rendelet miatt, amelyre azt válaszolta az igazságügyi miniszter, hogy a rendelet nem az egész bírói kart érinti, hanem csak azokat, akik okot adtak a rendelet kibocsátására. A miniszter hangsúlyozza, hogy a bírósági tisztviselőknek kötelességük kerülni mindent, ami a hivatalos működésükbe vetett bizalomnak és állásuknak kárát okozhat. A politikai mozgalmakban való részvétel azonban alkalmas a tekintély és tisztelet csorbitására. A lakosságnak joga van megkövetelni, hogy bírói kar hozzáférhetetlen tekintélyű és kétségbevonhatatlan objektivitású legyen. A miniszter kijelenti, hogy felhívása nemcsak a lakosság körében, hanem a bírói kar túlnyomó többségénél is teljes helyesléssel találkozott. A miniszter el van tökéltve, hogy a rendeletet nem vonja vissza, sőt, hogy abban kifejezett intenczióit érvényre juttatja. (Helyeslés és nyugtalanság.)

Pergelt dr. tekintettel a miniszter legutóbbi két válaszában előadott körülmények fontosságára, vitát indítványoz; az indítványt névszerinti szavazással 156 szavazattal 127 ellenében elvetik.

A Ház áttér a napirendre és folytatja a költségvetési provizóriumra vonatkozó rendeletek tárgyalását. Beszéltek *Stransky* (ifju-cseh) és *Pfersche*. Az ülés délután három óráig tartott.

(Az urakháza ülése.)

Az urakháza mai ülésén az *elnök* közölte, hogy ő felségétől megbízást kapott, hogy a császárné és királyné ő felsége elhunyt alkalmából kifejezett részvételt fejezze ki a felség köszönetét a háznak, azzal a kijelentéssel, hogy az urakháza részvéte ő felségének igen jól esett.

Az urakháza ezután bizottságokhoz utasította a beérkezett kormányjavaslatokat, elfogadta az Ausztria-Magyarország és Olaszország közt kötött egyezményt a vagyontalan betegek kölcsönös ingyenes támogatása iránt, és vita nélkül tudomásul vette az összminiszteriumnak augusztus 19-én kelt rendeletét az esküdtzéseknek a neu-sandetzjaslo-tarnowi törvényszéki kerületben való felfüggesztése iránt. Végül különböző választások voltak.

(A kiegyezési bizottságból.)

Az osztrák kiegyezési bizottság mai ülésén — mint tudósítónk táviratozza — a kiegyezési javaslatok általános tárgyalását folytatta.

Az első szónok *Dipauli* báró kereskedelemügyi miniszter volt. A miniszter kijelenti, hogy lényegében érdemleges kifogások a vám- és kereskedelmi szövetség ellen nem emeltek. A közös gazdasági terület eszméje, amely más oldalról nyert kifejezést, nem valósítható meg. Az oka ennek az 1867-iki törvények természetében rejlik. Ma keresztülvinni akarni ezt, hasztalan fáradozás. E szempontból itéli meg a miniszter a magyar iparkedvezmények kérdését. A miniszter beszéde végén meleg szavakkal fordul a bizottsághoz, hogy intézze el mielőbb a kiegyezési javaslatokat. Nem az osztrák kormány nevében mondja ezt, hanem az osztrák ipar és kereskedelem nevében, amelyek sürgősen igénylik a biztos és világos helyzetet.

Ezután *Mauthner* képviselő szólott, aki kijelentette, hogy az ellenzék a nemzetiségi kérdések tekintetében megegyezett ugyan, de a gazdasági

kérdésekben minden párt szabadon vallhatja nézetét. Magyarországnak az önállósággal és reciprocitással való fenyegetése Ausztriával szemben nem komoly, mert hiszen a banknál vagy a valutánál reciprocitásról beszélni nem lehet. A szónok számos példával illusztrálja, hogy a magyar kormány nagyobb kedvezményben részesül a magyar ipart, mint az osztrák kormány Ausztriáét. Beszédét azzal a kijelentéssel végzi, hogy a kiegyezés jósága fordított arányban áll azokkal az engedményekkel, amelyeket a csehek részére kell tenni.

Végül *Dzieduszycki* gróf szólott és a vita bezárását indítványozta.

Az indítványt a bizottság elfogadta, mire az ülés véget ért.

Vilmos császár a szultánnál.

A német császár ma délelőtt Konstantinápolyba érkezett, ahol a szultán vendége. A fogadtatás úgy a szultán, mint a lakosság részéről rendkívül lelkes volt.

Távirataink a következők:

Konstantinápoly, október 18.

A császári hajóraj, amelynek a német kolónia három hajón, köztük a „Vesta“ Lloyd-gőzösnön utazott elébe, délelőtt kilenc órakor érkezett ide. A partról és a hajókról üdvözlésekkel fogadták a császári párt, az összegyűlt közönség pedig nagy lelkesedéssel üdvözölte. A Dolma-Bagdse-palotában a szultán, aki nagy kísérettel jelent meg, a legméltóbban üdvözölte Vilmos császárt és nejét. A Yildiz-kioszkban való uton a császárné a szultánnal az első kocsiban, a császár pedig Fuad basával a második kocsiban ült. Miután az uralkodók kíséretét a német császár látogatása alkalmából épített, pompás új kioszkban kölcsönösen bemutatták, a szultán visszatért palotájába, ahol a német császári pár visszadta a látogatását. Egy óraker a császári pár a német nagykövetségen reggelizett. Az idő nagyon szép.

Konstantinápoly, október 18.

Reggel 7 és fél óraker a „Regele Carole“ román hajó és a „Vesta“ és „Bohemia“ Lloyd-gőzösek a német kolóniával, továbbá egy konstantinápolyi hajó a német iskolásgyermekekkel és számos magángőzös, mindannyi díszesen fellobogózva, a német hajóraj elé ment, amely reggel nyolcz óraker tünt föl a látóhatáron. Nyolcz és egyegy óraker a hajók *Jedikule* mellett találkoztak. A „Hohenzollern“ után jött a *Hertha*, azután a *Hela* és végül az *Izzedin* török yacht. A találkozáskor a zenekarok a német nemzeti himnuszot játszották, mindenfelől hurra-kiáltások hangzottak és az iskolásgyermekek kis zászlóikat lobogtatták. A császár és a császárné a parancsnoki hidon állt és szakadatlanul köszöngött minden irányban. A császár tengerészeti egyenruhában, a császárné élénk-piros ruhában és fehér gallérban volt. Midőn a német hajóraj fél 9 óraker a szerail elé ért, a *Hertha* 21 ágyulövet tett, amelyeket a tophanei tüzérszertár és a török állomáshajók hurra-és jása-kiáltások mellett viszonzottak. Amint a német hadihajók Dolma-Bagdse közelébe értek, kitűzték a török lobogót. A hajók, amelyeken a német kolónia tagjai és az iskolásgyermekek voltak, erre elvonultak a három hadihajó előtt, miközben a zenekarok játszottak és a németek hurrát kiáltottak.

Konstantinápoly, október 18.

Nem nyer megerősítést a török lapoknak az a híre, hogy a német császári pár utazása alkalmából az V. hadtest redifjeit behívták. Csapatokat nem vontak össze és csak két nizam-zászlóalj indult el Alexandretteből Jeruzsálembé, hogy ott sorfalat álljon.

Konstantinápoly, október 18.

A Dolma-Bagdsebe érkezve, Vilmos császár bemutatta a szultánnak Bülow államtitkárát, akivel a szultán hosszabb ideig beszélgetett. A Yildiz-palotába érve, bemutatta a császár a kíséret többi tagjait is a szultánnak. A német császári pár viszontlátogatásakor a szultán dolgozó szobájában hosszabb ideig beszélgetett a császári párral, Bülow államtitkárral

és Marschall báró német nagykövettel. A nagyvezér is jelen volt. A szultán különben Bülow államtitkárnak az I. osztályu Ozmanje-rendgyémántos jelvényeit adományozta.

Berlin, október 18.

Hivatalosan konstatálták, hogy a német császár elleni merényletre szánt két bomba közül az egyik két font durranó kénesőt és 26 revolvertöltényt tartalmazott. A bombát, amely galvanizált vasból volt és ólomdróttal volt körülfonva, egy olasz ember raktárában találták. A robbantó-szerek ládába voltak csomagolva. A bombát egy trieszti születésű olasz embernek kellett volna átvennie Jaffába, aki az erre a célra kifizetett gőzösre pinczérnek szegődött. Ugyanilyen állásra szerződött a jaffai „Bristol“ fogadóba, hogy a bombát feltűnés nélkül megőrizhesse bűntársai számára.

Szent-Pétervár, október 18.

A „Szvjet“ azt mondja, hogy Vilmos császár keleti utazása természetesen nem lesz jelentőség nélkül való. A német kereskedelem és ipar, amely Törökországban szilárdan megvetette a lábát, kétségkívül még inkább föl fog lendülni. A Törökországban letelepülő németek száma szaporodni fog s Németország gazdasági és politikai befolyása általában meggyarapodik.

TÁVIRATOK.

Békebarátok gyűlése.

Bécs, október 18. A békebarátok társasága által rendezett gyűlésen *Suttner* Berta bárónő üdvözlő beszéde után, aki a czár békemanifestumát lelkesült szavakkal magasztalta, *Egidy* alezredes viharos tetszéssel fogadott beszédet mondott, amelyben a békemanifestum jelentőségét fejtegette és felhívta a béke barátjait, hogy a megkezdett uton haladjanak bátran előre.

A pápa és Németország.

Róma, október 18. Az „Osservatore Romano“ oly értesülések alapján, amelyeknek hitelességeért kezeskedik, kijelenti, hogy a berlini kormány helyesen fogván fel a pápának a francia zarándokok fogadása alkalmával mondott allokuczióját, nem érezte indíthatva magát, hogy bármely felszólalást is tegyen.

A Dreyfus-ügy.

Páris, október 18. Az igazságügyi palotában azt beszéltek, hogy a semmitőszék e hó 27-én fogja a Dreyfus-pör revíziója iránti kérelmet tárgyalni; de a bírósági irodában azt mondják, hogy ez az ügy még nincs a tárgyalásra kitűzött ügyek közé fölvéve.

A lipcsei csata emléke.

Lipose, október 18. Ma tették meg számos egyesület és vendég jelenlétében az első kapavágást a lipcsei csata színhelyén *Probsthaida* mellett a „népek csatája“ nevezetű emlékműhöz. Az ünnepség zeneelődásokkal kezdődött, azután hazafias beszédeket mondtak. Miután karban elénekelték a „Deutschland, Deutschland über Alles“ kezdetű dalt, mozsárdurrogás mellett megtették az első kapavágást. Az ünnepség karénnel végződött.

A volt kínai császár.

Peking, október 18. A francia követség orvosa meglátogatta a császárt, hogy egészségi állapotát megvizsgálja. (Arról nem szól a hivatalos távirat, hogy a doktor ur mit tapasztalt.)

Vihar.

London, október 18. Anglia keleti és déli partvidékén nagy vihar dühög. Sok halászbárka elpusztult, de a személyzet nagyrésztet megmentették. A mentésnél kitűnő szolgálatot tettek a felbocsátott röppentyúk. Dover és Calais közt a gőzhajó-forgalom szünetel. Skóciából is vihart jelentenek. North-Cumberland partvidékén az „Urda“ norvég bárka elpusztult és két embere a tengerbe fullt.

Cavalotti párbaja a bíróság előtt.

Róma, október 18. Az idevaló törvényszék ma kezdte meg Cavalotti és Macola párbaja ügyében a végtárgyalást. Macola és a négy párbajsegéd megjelent a tárgyaláson, amelyet nagy közönség hallgat.

Az anarchisták ellen.

Róma, október 18. A francia kormány hivatalos jegyzékben értesítette az olasz kormányt, hogy csatlakozik az anarchisták elleni konferenciához.

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— **A királyné hagyatéka.** Erzsébet királyné hagyatékának azt a részét, amely a gödöllői várkastélyban van, Ferenczy Ida a napokban rendezte és leltárt vett fel róla. A leltár tekintélyes részét a könyvtár képezi.

— **Halálozás.** Pozsonyban tegnap este meghalt Szemerényi Károly kanonok, a világhírű Semmelweis orvostudósnaq fitestvére 87 éves korában. Az öreg ur, ki Pozsony legfőbb leltárteremtő alakjai közé tartozott s ki az irodalom terén is szép sikereket aratott, a szabadságharcot mint nemzetőr küzdötte végig s több ízben kitüntette magát, miért is Világos után menekülni volt kénytelen. Visszatérve, elcinte több főúri családnál volt nevelő, míg végre Simor újra felvette az esztergomi egyházmegyébe s később pozsonyi kanonokká nevezette ki. Halálát kiterjedt, igen előkelő rokonság gyászolja. Lehoczky Kálmán, pozsonyi királyi táblai elnöknek felesége nagybátyját vesztette benne.

— **Vác a magyar névért.** Vác városa olyan üdvös határozatot hozott a névmagyarosítás érdekében, amelyet alighanem több város is magáévá tesz. Elhatározta ugyanis Révész Béla ügyvéd, a váci függetlenségi párt elnökének indítványára, hogy a Vác város területén lakó polgároknak díjtalanul készíti el a névmagyarosítási kérvényeket és a szegényeknek a városi alapból fedezi az összes költségeket és bélyegeket. A hazafias határozat nagy tetszéssel találkozott s mint tudósítónk írja — szép eredménye is lesz. Vác város legközelebb vagy kétszáz szegényebb sorsu iparos névmagyarosítási kérvényét fogja felküldeni a belügyminiszterhez.

— **Az ujonczok esketése.** November elsején esketik fel az idej ujonczokat a zászlóra. Ha szép idő lesz, a közösök a vérmezőn, ahonvéd háziezred ujonczai pedig az Orczy-kertben esküsznek, ha ellenben esik, a kaszányák falai között tartják a parádét.

— **A jubileumi kiállítás epilógusa.** Ma délután zárták be a bécsi jubileumi kiállítást igen rövid és egyszerű hivatalos aktussal, amely után a királynak üdvözlő táviratot küldtek Gödöllőre. A mai napon föltűnően sok látogatója volt a kiállításnak, nagyrészt olyanok, akik most néztek meg először. A megnyitás óta két és fél millió ember nézte meg a nagy immel-ámmal hevenyészett kiállítást, amelynek abszolute semmi nevezetesebb látványója nem volt. Mindenki kíváncsian várja a zárószámadást, mert igen nagy deficitre van kiállítás.

— **III. Béla király temetése.** Holnap és holnapután egész nap nyitva lesz a Mátyás-templom, hogy a nagyközönség megnézhesse III. Béla király és felesége ravatalát. A katalak mellett cziszterciek imádkoznak, akik ma Vajda Ödön főpáttal együtt ugyszólván valamennyien a fővárosba érkeztek.

Bubics Zsigmond kassai püspök pasztorlevelet adott ki a királyi pár temetéséről. A levél terjedelmesen méltatja III. Béla király érdemeit és a következő sorokkal végződik:

En azt kívánom, hogy legalább szellemben, lélekben vegyen részt a temetésen az egész nemzet. Vegyetek részt e királyi végtisztességében ti is, tisztelendő testvérek, összes híveinkkel egyetemben. Azon a napon, s ugyanazon órában, melyben Budavára tanuja lesz ennek a kegyeletes ténynek, álljatok ti is az oltár elé s mutassatok be szent miseáldozatot (requiemet liberával) az Urnak és könyörögjétek benne a mi elhunyt dicső Árpádi

fejedelmünkért; könyörögjétek azért is, hogy a Mindenható, ki eddig fentartotta e nemzetet, védje meg azt továbbra is és adjon nemzetünknek mindenkor jeles fejedelmeket. Könyörögjétek azért is, hogy ezen nemzeti fejedelmünknek nekünk drága erektyei új és erős kötelék legyen, mely hazánk minden lakosát szorosabban fűzze a szeretett haza földjéhez. Szent István jobbján kívül immáron egy második erektye is lesz Budavárában, melyhez a magyar elzarándoklhat s mely előtt imádkozva új erőt merithet a haza iránti kötelességek teljesítéséhez.

Régi tartozást fog a magyar nemzet az október 21-iki gyászünneppel leróni; oly tartozást, mely méltán megilleti ama dicső fejedelmi család, melyhez erényekben, szentségben, férfui lovagias tulajdonokban hasonlót keveset mutat fel a világtörténelem. Vegyünk részt ebben a kegyeletes végtisztességmegadásban mi is. E hónap 16-án, vasárnap magyarázzátok meg a híveknek az október 21-iki nap jelentőségét s hívjátok meg őket a templomainkban tartandó gyászistentiszteletre.

Ez az áldozatunk tetszeni fog az Urnak és ami szentekünk — hiszen a magyar szentek nagy része is az Árpádok családjából származott — egyesíteni fogják imáikat a miénkkel és az Ur meg fogja hallgatni e buzgó imákat.

— **Rocheport megőrült.** A Dreyfus-ügy örültjeinek száma, mint Párisból jelentik, ismét szaporodott egygyel. Ez a legújabb áldozat — Henry Rocheport, az „Intransigeant“ szerkesztője, Dreyfus legádázabb ellensége. Rocheport fizikumát régóta rombolták már a nagy pör mindennapi izgalmai tegnap pedig mikor közölték vele, hogy Dreyfusné ügyvédje engedélyt kapott a semmitlenségnek a revízióra vonatkozó írásaiába való betekintésre, ez a hír annyira fölziggatta, hogy kitört belőle az örültség. Heves roham után magához tért, de óvakodni kell, hogy ne is hallja a Dreyfus nevet, mert azonnal önkivületbe esik. Baját nagyon súlyosítja az, hogy a revízió megakadályozására való törekvéseit megghiusolni látja. Amíg állapota nem rosszabbodik, addig csak lakásán fogják ápolni, de nagyon vigyáznak rá, hogy valami kárt ne tegyen magában.

— **Inger Szolimán bajai.** A honfoglaló Inger Szolimán feje fölött összecsapni készülnek a hullámok. Az expedíció öt tagjának egy bécsi laphoz írt levele szerint ugyanis többen följelentették az „emirt“ a szomáli francia kormányzóságnál és az adeni osztrák-magyar konzulátusnál. Az expedíció tagjai elképzelhetetlenül siralmas helyzetben vannak és sem ott megélni, sem hazajönni nem tudnak. Lachmann kapitány, az emir hadsegéde, egy magánlevélben megerősíti az expedíció tagjainak borzasztó sorsáról szóló híreket, de mentegeti Ingert, hogy nem ő, hanem a zászlóhagyottak rossz híresztelése okozták ezt az állapotot. A budapesti konzorcium ugyanis, mely a vállalatot pénzzel ellátta, vonakodik pénzküldeményeinek folytatásától, mert már nincs bizalma sem az emirben, sem az expedíció reális voltában. Akárki vagy akármilyen okozta a helyzetet, az bizonyos, hogy a kivándoroltak keservesen sirathatják végzetüket, mely Inger Szolimánnal összehozta őket.

— **Sembery Imre meghalt.** Ismét megfogott egygyel a szabadságharc nagy alakjainak száma. Felső-szudi Sembery Imre, 1848-as követ és a honvédelmi bizottmány tagja szombaton szudi birtokán, mozgalmas pályafutás után meghalt. Sembery Imre 1804-ben született. Még egészen fiatal korában Hont vármegye főbírája lett, 1830-tól 1840-ig a vármegye követe, utóbb alispánja és a vármegyei ellenzék feje volt. 1848-ban a hontmegyei németi kerület képviselőjének választotta. Mikor Kossuth az országgyűlésen az olaszok leverésére segítséget kért, Sembery ahhoz a „törpe minoritáshoz“ tartozott, amely a segítség megadását megtagadta. A honvédelmi bizottmánynak egyik legtevékenyebb tagja volt és Nyáry Pállal együtt nagy érdemeket szerzett a honvédelem növelésével. Mikor a pákozdi csata után fegyverszünetet kötöttek Jellasicscsal, Sembery akkor fegyverszünet helyett a bécsi forradalom segítését és Zágráb elfoglalását indítványozta. A világsi fegyverletétel után nem akart kivándorolni, inkább az országban bujdosott. A bujkálást azonban csakhamar meguntta. Följelentette magát, mire internálták, de Haynau többek közt neki is megkegyelmezett, miután a dinasztával meghasonlott. Azóta vissza-

vonultan élt roppant nagy birtokain, csak 1865-ben lépett föl képviselőnek — azonban megbukott. Szudi magányában csak családjának és gazdaságának élt, közben azonban a protestáns egyház érdekeiért is nem egyszer szállott sikra. A honti esperességnek ötven esztendőn át felügyelője volt. Halálát felesége, született Meizel Irén, fia Sembery István és unokája, (aki örökbe fogadott fia), ifj. Sembery István (az általános örökös), továbbá felesége révén való sógora, Schnierer Aladár egyetemi tanár, Karcsay László földbirtokos, Laszkáry Gyula földbirtokos s még többen gyászolják. Érdekes a Sembery-család története. A felső-szudi Sembery-család a Szászországban és Thuringiában most is tekintélyes Schönberg-családból származik. Ennek a törzsnek egy ága Olaszországban telepedett le és nevét Belmontera változtatta. A Schönberg-családnak egyes ágai Krajnába vándoroltak be. Egyik ág házasság révén megkapta a csehországi Teplitz-fürdőt és birtokot. Ebből a családból való az a Bernát nevű gróf, aki Magyarországra bejött s aki a Sembery-családot megalapította.

— **Zola Párisban.** Párisból táviratozza tudósítónk: A rendőrség tegnap délután értesítette a törvényszéket, hogy Zola Párisban van és egy barátjánál lakik. A törvényszéktől nyomban elküldtek egy hivatalosolgát, hogy kézbesitse neki a makacsági ítéletet. A szolga először Zola lakására ment, az asszony azonban kijelentette, hogy férje nincs Párisban s az egész pör befejezéséig vissza sem jön. A szolga erre elment a másik címre, ahol a keresett Zolát egy barátja lakásán remélte találni, de Zola ott sem volt. Végre is kiderült, hogy azok a rendőrök, akik őt az északi pályaudvaron megérkezni látták — tévedtek. Akit ő Zolának néztek, az egy Efruzi Ignác nevű ember volt, aki nagyon hasonlít hozzá. Azt a házat, ahova Efruzi szállott, ma délelőtig őrizték a rendőrök.

— **Hogyan készül dombormű Mark Twainről.** A nagy humorista mostanában, ahogy mindenki tudja, Bécsben van. Minden lehető és lehetetlen módszerrel megpróbálkozott már, hogy a tolokodókat és kíváncsiakat magától távol tartsa. Még sem tudta elkerülni, hogy néha alkalmatlan látogatókat ne fogadjon. Egy karcsu, egészen fiatal ember fordult meg különösen gyakran az előszobájában. Végre sikerült neki a nagy humoristához bejutnia.

— Rendkívül örvendek a szerencsének, fogadta Mark Twain a fiatal embert, akit nem akart beereszteni. Szolgálhatok?

— Tolakodónak fog tartani, uram.

— Az valószínű.

— Ugyanis egy nagy kéréssem volna.

— Akkor meg épen bizonyos.

— Domborművet szeretnék önről készíteni.

— Lám.

— Ehhez szükségem volna arra, hogy ön

üljön.

— Sohasem kerültem összeütközésbe a bűntető törvénykönyvvel.

— Ugy értem, hogy mint modell üljön.

— Igen? Nagyon szívesen. Csak épen, hogy nem érek rá. De a szolgálmat esetleg felajánlhatom erre a célra. Biztosítom, hogy pompásan tud tlni. Tizenhat esztendeig próbálta már.

A fiatal ember látva, hogy nem boldogulhat, köszönt és távozott. De tervétől nem állott el. Észrevétlenül mindenütt nyomon követte Mark Twaint abban a reményben, hogy valahol vázlatot készíthet róla. Tervét csak nagysokára tudta keresztül vinni. A színházban készítette el a vázlatokat. A Volkstheater előadásain ugyanis Mark Twain szorgalmas látogatója. Mindig ugyanabból a páholyból nézi végig az előadásokat. A fiatal szobrász Löwenthal Arthur felhasználta a kínálkozó alkalmat és a szomszédos páholyt bérelte ki, ahonnan kényelmesen tanulmányozhatta modelljét. Domborműve olyannyira sikerült, hogy a bécsi „Kunsthistorische muzeum“ vásárolta meg tőle.

— **Halál a börtönben.** Temesvári tudósítónk táviratozza, hogy Gaga Juon, a zsebelyi mérgekeverők nagy bűnpörének egyik alakja, a börtönben meghalt. Gaga bűne az volt, hogy a szeretőjét, Urszida Krisztinát, nagy bántalmazásokkal rábirta, hogy mérgezze meg az urát.

— **Lefoglalt expedíció.** Érdekes jelenet játszódott le tegnap a brémai kikötőben, amelyről röviden már szólottunk is. Kiváncsiak egész tömege lepte el a tengerpartot, mert a „Helgoland” visszakeresztését várták. A gőzhajó egy expedícióval indult volt el, hogy Andrének és léghajójának nyomait felkutassa. A kikötőhid mellett feketeruhás urak állottak, széles bőrtárczákkal a kezükben. Mikor a hajó nagy éljenriválások közt kikötött, a feketeruhás urak felsiettek a fedélzetre. A kapitány, bár expedíciója nem járt eredménnyel, mégis meghatva fogadta az ovációkat. A feketeruhás urakat deputációnak nézte és az üdvözlő szónoklatot várva, elébük állott. Az urak egymásra néztek, a kapitány ő rájuk. Végre megszólalt az egyik bőrtárczás:

— Megbocsát, uram, de kellemetlen kötelességünk...

— Hogy, mit? — kérdezte, a kapitány, aki egészen mást várt.

— Kötelességünket kell teljesítenünk. A hatóság kiküldöttéi vagyunk. A hajót le fogjuk foglalni.

— Igen?

— Igen.

A deputációnak vélt hatósági kiküldötték hozzá is fogtak, hogy a hajót lepecsételjék. Egy durván összetakolt ketrecz előtt tanácstalanul állottak meg. Négy hatalmas jegesmedve volt benne. A bestiák azon igyekeztek, hogy a közelben levőket megragadhasák. Ezeket nehéz lesz lepecsételni, gondolták magukban. A kapitány biztatta őket:

— Nos, uraim! Hát nem folytatják teendőiket?

— Ezeket a bestiákat csak nem pecsételhetjük le?

— Ahogy tetszik, uraim!

A végrehajtók tanakodtak egy darabig, míg csak a kapitány meg nem könyörült rajtuk. Felvilágosította őket, hogy a medvék Hagenbeck állatseregletéhez tartoznak. A végrehajtók nem kutatták, hogy igaz-e a kapitány állítása. Elhitték szívesen.

— **Rablóvilág Szerbiában.** Belgrádi tudósítónk írja: Szerbia keleti részeiben ismét nagyban garázdálkodnak a rablók, akik rendszeres csapatokban egyesülve fosztogatják a lakosokat. Legutóbb Metobicz községből erőszakkal magukkal vittek egy ottani gazdag molnármestert. A feleségének levelet írtak, melyben hatezer frank váltságdíjat kértek. A levelet azzal a fenyegetéssel végezték, hogy a molnármestert megölik, ha a pénzt három nap alatt meg nem kapják. Még a fát is megjelölték, melyen a férjét majd megtalálhatja. Az asszony minden igyekezete dacára sem tudott hatezer frankot összeszedni. Elpanaszolta hát a dolgot néhány ismerősének, akik kimentek a hegyek közé és a jelzett fán csakugyan ott találták a molnármester felakasztott testét.

— **Akit kidobnak a börtönből.** Halleinban még a múlt hónapban letartóztatott egy csavargót. A harmincz év körüli tagbaszakadt munkakerülő Wauders Andrásnak mondotta magát és Rotterdamot jelezte szülővárosának. Iratai egyik hatóságtól a másikhoz vándoroltak és ezalatt a csavargó kényelmesen élte napjait a börtönben. Saját állításán kívül nem volt más adat, mely arról tanuskodott volna, hogy tényleg Rotterdam a való és így nem is tolonczoltathatták oda. Elhatározták hát, hogy szabadon bocsátják. A börtönőr ezt tudára is adta a csavargónak, kinyitva előtte zárkáját.

— Köszönöm, jól érzem itt magamat.

— Csakhogy most már el kell mennie.

— Pedig én itt maradok.

A csökönyös fogoly nem is ment el addig, míg az odahívott csendőrök ki nem dobták az utcára. A csendőröknek is ellenszegült volt és dulakodás közben elszakadt a kabátja, mellénye. Kárát a közbénpénztárból kifizették és a határra kísérték. Wauderst már máskor is erőhatalommal kellett kidobatni börtönéből, ha valahol letartóztatott.

— **Életunt gazdász.** Szentpétery János fiatal gazdász — mint tudósítónk jelenti — Debreczenben mellbe lötte magát. Az alig huszonháromeves ifjú körülbelül másfél év előtt szép vagyont, birtokot és házat örökölt apjától. És mégis életuntságból ragadott fegyvert! A birtokát bérbeadta, ő maga pedig visszavonultan, egyszerűen élt. Társaságba nem igen járt és ha el is ment valahová, hallgatott, a hozzá intézett beszédre is csak mosolygással válaszolt. Néha órákig ült a kávéházban és olvasta a lapokat. Tegnap az életunt fiatal ember egy hatlövetű revolverrel mellbe lötte magát. Levelet is hagyott hátra, amelyben lakonikusan rendelkezik temetéséről és vagyonáról. Az orvosok remélik, hogy életben marad.

— **Méregkeverő anyós.** Labodán Gyikuné vizmai asszony — mint lippai tudósítónk írja — nem nagyon szerette a vejét, Jesta Aurélt. Felvette magában, hogy korszakot alkot az anyósok történetében, akik eddig csak lassankint mérgezték meg a vejeiket. Labodán Gyikuné egyszerre akarta megtenni azt, amire anyóstársainak évek kellenek. Mérget kevert, hogy így emészsze el a vejét. Csakhogy vőuram idejekorán észrevette gonosz szándékát és hűségesen el is mondta ezt a hatóságnak, amely azonnal letartóztatta a nagyravágyó anyóst.

— **Makacs öngyilkos.** Mint lippai tudósítónk írja, egy ismeretlen nő tegnap délután a lippai vasúthídon a Temesvárról jövő gyorsvonat elé vetette magát. A mozdonyvezető azonban még elég korán észrevette és a hídon ugryis lassan menő vonatot hirtelen megállította. Mikor az életunt asszony látta, hogy terve nem sikerül, felugrott és mielőtt szándékában megakadályozhatták volna, a Marosba ugrott. A hullámok között csakhamar el is tűnt és mikor később kifogták, már halva volt. Ruházata és a holttesten talált ékszerek azt mutatják, hogy az előkelő körökhöz tartozott. Azt mondják, hogy az öngyilkos asszony egy budapesti ügyvéd elvált felesége.

— **Kézfogók.** Lichtmann Miksa eljegyezte Brust Adél kisasszonyt, Brust Jakab kereskedő leányát Budapesten. — Bokor Emil eljegyezte Szegeden Schwarz Fülöp nagykereskedő leányát, Reginkát. — Fürst Andor orosházi kereskedő eljegyezte ifjabb Fürst Emánuel leányát, Irént, Szabadkáról.

— **Leszakadt állvány.** Ma délután az ezredéves műemlék építésénél az egyik állvány leszakadt. Három munkás dolgozott rajta. A munkások Csaszló Pál paller, Lamp Keresztély kőműves és Faschek János éjjeli őr a zuhanás következtében nagyobb sérüléseket szenvedtek. Lamp Keresztélyt, ki életveszélyesen megsérült, a mentők szállították be a Rókus-kórházba.

— **Szobalány szabónő.** Arendt Ferenczné Mennert Francziska szabónő a nyáron Bécsben, a „Deutscher Hof” vendéglőfogadóban ezer forintért szóló takarékpénztári könyvet adott át Bollicska Annának, a szobalánynak megörzés végett. Sokat utazik, mondotta, mióta kedves férje, a tábornok, meghalt s valahol még ott felejtethné a könyvecskéjét. Néhány nap múlva ötven forintot kért kölcsön ideig-óráig, mert nem akarja a takarékpénztárba tenni ezer forintot kikezdeni. Azután még többször kért ötven forintot egy napra, két napra, de soha se adta vissza. A nyár végén Budapestre jött s az „Adria” vendéglőfogadóban lakott. Még innen is küldött néhány sürgős levelet a szobalánynak huszonöt-harmincz forintért, amit meg is kapott. Hanem azután a szobalány küldött sürgős levelet, a válasza azonban hiába várt. Az apránként kölcsön adott ötszázharmincz forintot fel akarta venni a takarékpénztárban a könyvecskére, ekkor azonban kiderült, hogy a tábornokné becsapta, a könyvecske hamis volt. Följelentette az esetet a rendőrségnek és a főkapitányság tegnap letartóztatta a furfangos szabónőt, aki nem is mentegetődzött, a pénzre szüksége volt, azért mondotta, hogy tábornokné, mert így könnyebben juthatott a pénzhez.

— **A sterling-gyár.** Schwalbe Lipót, a sterling-gyártás gyanúja miatt letartóztatott fényképész, Berlinben megismerkedett Grünwald Ede pincczérrel s sokáig együtt is laktak. A berlini rendőrség tegnap értesítette erről a főkapitányságot és Bérczi kapitány ma délelőtt Grünwald Edét a Szerencsen-utcában levő lakásán letartóztatta.

— **Szerencsétlenség a vasuton.** Szerencsétlenség történt ma este hét és nyolcz óra között a kelenföldi vasut-állomáshoz közel, ott, ahol a sinek félkör alakban átszelik a szántóföldeket. Az este tíz órakor arra haladó vonat vezetője körülbelül harmincz méternyire az említett helyről észrevette, hogy a sineken valami fekszik. Idejekorán megállította a vonatot és leszállván, a földön nagy vértócsában két ember összezuzott testét látta. Azonnal jelentést tett az esetről az állomásfőnöknek, aki rögtön mentőkért telefonozott. A mentők két kocsival hamarosan megérkeztek és bekötözték a még életben lévő emberek sebeit. A rendőrség részéről Pekáry kapitány is kísietett Kelenföldre, ahol a következőket állapította meg: A szerencsétlenül járt emberek egyike, Wéber Gyula, harmincznégy éves fővárosi lisztkereskedő. Ma este Székesfehérvárra akart utazni, de lekéselt a vonatról. Az állomáson nagyon siránkozott, hogy most nagyon sok pénz vesz el. Egy Molnár József nevű harminczöt éves vasuti munkás megsajnálta és azt mondta neki, menjen csak velem, majd elvezeti a szántóföldeken keresztül arra a helyre, ahol a sinek félkör alakban húzódnak, ott a vonat nagyon lassan megy és ha idejekorán odaérhetnek, könnyű szerrel felugranak a vonatra. Weber örömmel fogadta az ajánlatot, sőt meg is jutalmazta Molnárt és sietve neki indultak a kanyarodás felé. Meg is érkeztek idejekorán. Félpercz múlva odaérkezett a vonat, melynek utolsó kocsijára felugrottak. Ugrásközben azonban alábuk megcsuszott és a vonat kerekei alá kerültek, mely mindkettőnek a lábát elszelte. Wéber Józsefnek térdén felül, Molnár Józsefnek térdén alul. A nagy vérvesztés következtében Molnár este tizenegy órakor meghalt. Wéber, akinek mindkét lába nyomorék, még életben van, de azt hiszik, hogy reggelre ő is meghal.

— **Két kép.** A Könyves Kálmán irodalmi részvénytársulat ki akarja szorítani az országból a külföldről beözönlő sokszor nagyon is kétes értékű festmény-reprodukciókat s kiváló magyar festőművészek sikerült képeit sokszorosítja meglepő finom színnyomásban. Legújabb ilyen kiadása Margitay Tihamér két festménye: „Az első beteg” és „Az elveszett játszma.” A képek széles aranyozott keretben darabonként 18 forint 50 krajczárba kerülnek s előreláthatólag hamar elterjednek, mert igazán becsületére válnak a magyar sokszorosító-iparnak. A képek a legszebb reprodukciók közül valók, amelyek valaha Magyarországon készültek.

— **Két testvér.** Kálmán József hajóslegény és huga Kálmán Erzsébet cseléd szombaton este a lánchídnál egy uszályhajóról a Dunába estek s mind a kettő a vízbe haltak. Holt tetemeiket ma fogták ki a halászok a Ferencz József-híd bldai fejeinél.

— **Öngyilkos leány.** Schönberger Lujza divatárus leány ma reggel a dob-utca 49. számú házában leugrott a második emeletről s meghalt. Nem tudják, miért tette.

— **A Zoltán-fője csukamája** a legjobb és legbiztosabb szer különféle gyermekbetegségek (angol-kór, scrophulosis, tüdővész stb.) keletkezésének elhárítására. Üvegenként 1 frtért kapható Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárában. Budapest, V., Széchenyitér, Nagyköröna-utca sarkán.

Napirend.

Naptár: Szerda, október 19. — Római katolikus: Alk. Péter. — Protestáns: Luicus. — Görög-ország: (október 8.) Sergius. — Zaidó: Marcheschvan 2. — Nap két óra 9 perczkor reggel, nyugszik: 4 óra 47 perczkor délután. — Hold két: 11 óra 1 perczkor reggel, nyugszik 7 óra 10 perczkor este.

A miniszterelnök nem fogad.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Nemzeti múzeum: képtár, nyitva délelőtt 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (erőllag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Az egyetemi füvészkert (Üllői-ut) nyitva reggel 8-tól este 6-ig.

Akadémiái könyvtár nyitva 3—8 óráig.

Múzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva 9 órától 12 óráig és 3—6-ig.

A „Hódoló díszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrásy-út végén, látható reggel 9-től este 6 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Jane Hading. Ma este Jane Hadingnak „Az idegen nő”-höz készült toilettejeit láttuk. És néhány férfi-kollégáján is voltak szalonkabátok abból a fajból, amelynek láttára megdöbben minden irigy férfi-szív. Önök ismerik ezeket az arisztokratikus kabátokat, amelyek átszellemítik a Derblay-kat, a vasgyárosokat, és porba sújtják a legbűszkébb Claire-eket is. A szabók sehol sem a kontinensen oly született dramaturgok, mint Párisban, — az istenek azonban ott sem osztanak pazarabbul, mint másutt. A mi Hadingunknak a Laffériére-czég szállítja az összes toilettejeit, amelyeket magával visz; — majdnem azt mondtuk volna, hogy a Laffériére-czég szállítja neki mindazt, amit magával visz. A természettől pedig kapott egy puha és finoman erezett mezzoszopránt: oh, mennyire is sajnáltuk ma egész este, hogy ezen a szép hangszerezen oly sablonosan és oly hamisul játszik! A nézőtérén pedig annyi barátság volt iránta, az emberek annyira szerettek volna megállapodni az ő tehetőségére nézve, de nem lehetett. Próbálták, méregettek (a művészi antropometria, kérem, nem könnyű tudomány és nem is mindenkinek való) és csak azt gyanították, hogy valami nincs rendben ennél az elegáns, magas asszonynál, valami hiányzik belőle. Valami, valami, én azt hiszem, nagyon sok. A lélek erős illete és meleg kisugárzása, a szellem termékenysége, az idegek szubtilis érzékenysége, szóval az egész művészkarakter mélysége és varázsa. Mindez hiányzik belőle. Ezt nem pótolja az a fagyos routine, amelylyel az első felvonást, az az elavult szemforgatás, amelylyel a másodikat és az a dramatizált lárma, amelylyel a negyedik felvonást játszotta. Manapság már jogunk van be nem érni az élénk gesztussal és a régi fecsegő mimikával, ma többet kívánunk, ma magasabb intellektuális elemek is beleszólanak a színjátszásba. Mi láttunk nem is olyan régen a városligeti arénában egy Vitaliani nevű színésznőt, fonnyadt arccal, kissé összeszáradt testtel és főként nagyon viseltes ruhákkal, de ettől az asszonytól hallottunk olyan hangokat, amelyek hogy ott léteznek az emberi lélekben, arról Jane Hading aligha sejt valamit. Ez a francia mondaine nem ér föl annak a velencei asszonynak a derékövéig. Azt mondanók, hogy a harisnyakötőjéig sem, ha harisnyakötőről illenek beszélni.

m. g.

* Nemzeti Színház. A Nemzeti Színház igazgatósága a következő kommunikét teszi közzé: A Mészáros Károly-féle pályázatokra oly szokatlanul nagy számban érkeztek be a pályaművek, hogy azok elbírálásával a bíráló bizottságok a kitűzött határidőben (október 15.) a legszorgalmasabb igyekezet mellett sem készülhettek el és így az igazgatóság kénytelen a pályázatok kihirdetésének idejét december végére elhalasztani.

* Kolozsvári nemzeti színház. Kolozsvárt most a „Velencei kalmár”-ra készülnek. A címszerepet E. Kovács Gyula fogja játszani. Porciát pedig Fái Szeréna. A darabot egészen új díszletekkel adják elő.

— Rolly-Polly. A Magyar színházban nyolczvanadszor adták ma elő a „Gésák”-at. Nyolczvanadszor énekelte el Mimosa az aranyhalacska dalát, Rolly-Polly a csonkinát, a majom-kupiet és a nagy száru közönség a nyolczvanadszor is gyönyörködött Jones Sidney zenéjében. A mai jubiláris előadásnak ezenfelül két érdekessége is volt. Szalóczy Irén vendég szereplése és Tomori Melissa debutje. Szalóczy kisasszonyban tehetséges színésznőt ismertünk meg, aki temperamentumosan játszik, csinosan énekel és rendkívül ügyesen tánczol. A közönség igen barátságosan fogadta és angol tánczeit, amelyeket sok gráciával mutatott be, megismételték. Két virágbokréta is nyújtottak fel neki a zenekarból. Tomori Melissáról már vendég szereplésekor megírtuk, hogy nem tud énekelni; most csak annyit mondhatunk, hogy a hangja őszszel sem jobb, mint tavaszkor. A többi szereplők közül igen jó volt Sziklay, aki nagy derűtséget keltett, amint Mimosához így szólt:

— Elmégy? Bucsuzol? Akkor biztosan itt maradsz!

FŐVÁROS.

(A küldetések költsége.) A főváros minden alkalmazottját külön étkezési díj illeti meg, ha a vámvonalon kívül olyan félnapi hivatalos dolga akad, hogy délután három óráig nem juthat a lakására. Eddig azonban ez a díj szabályozva nem volt, csak úgy gondolom szerint számították föl, ki mennyit akart, s a főpénztárnál ki is fizették akadálytalanul, ha a számla tulságos magas nem volt. A tanács személyügyi osztálya ezt a dolgot szabályozta. Rendeletet szerkesztett, amely a héten a tanács elé kerül elfogadás végett. Eszerint a szóban forgó díj a szolgáltnál 70 krajczár, dijnokoknál és az 1000 forint javadalmazásu hivatalnokoknál 1 forint 50 krajczár, az 1000—2000 forint fizetésű tisztviselőknél 2 forint, a 2—3000 forint javadalmazásuaknál 2 forint 50 krajczár, a 3000 forint fizetésű tisztviselőknél és a bizottsági tagoknál 3 forint, tanácsosoknál és más főtisztviselőknél 5 forint, alpolgármestereknél és árvaszéki elnöknel 6 forint, a polgármesternél 8 forint volna.

(Az építkezési balesetek.) A magyar mérnök és építész-egyesület tegnap tanácskozott az építkezéseknél minduntalan előforduló balesetek okáról. Konstatálták az értekezleten, hogy a legtöbb baj abból keletkezik, hogy az építők olyan szerkezeteket és anyagokat használnak, amelyeket még ki sem próbáltak és a hatóság el sem fogadott. Tehát mégis csak az építők a hibásak!

VIDÉK.

* (Pozsony az új fogyasztási törvényjavaslat ellen.) Pozsony város törvényhatóságának adóügyi bizottsága — mint levelezőnk írja — tegnapi ülésében az új fogyasztási törvényjavaslattal foglalkozva, azt a város érdekeire nézve fölötte s e r e l m e s n e k t a l á l t a s elhatározta, hogy a javaslat ellen feliratot intéz és küldöttséget meneszt a kormányhoz. A küldöttség tagjai Taller Pál polgármester vezetése mellett: Andrassy főjegyző, Kánya tanácsos és Fülep Jónás bizottsági tag.

* (A dunamelléki reformátusok.) A dunamelléki evangélikus református egyházkerület mai gyűlésén a bizottsági jelentések során szóba került a más iskolából átlépett tanárok körpótlékügye. Szilágyi Dezső indítványára kimondották, hogy már a viszonyosság szempontjából is be kell számítani a máshol töltött szolgálati éveket. Ezután felolvasták a királyné-emléknapra vonatkozó miniszteri leiratot, amelyet oly módosítással fogadtak el, hogy külön ünnepnap helyett az évnnyitó ünnepélyen mondanak a királynéről emlékbeszédet. E határozatról feliratban értesítik a kultuszminisztert.

Kovács Albert olvasta fel ezután a múlt közgyűlés által neki tanulmányozás végett kiadott biztosítási ügyeket. Hosszabb vita után elhatározták, hogy az ügyet bizottsághoz utasítják.

Kálmán Dezső a közalap évi járulékaiknak, illetve segélyeinek ügyéről referált. Végül a rendkívüli államsegélyek kerültek sorra, mire egy óra után az ülés véget ért.

A közgyűlést holnap folytatják.

A bányakerület új felügyelője.

Fabiny Teofil, a bányai evangélikus egyházkerület volt felügyelője lemondott a tisztségről: tizenhét esztendőig viselte, meg is öregedett már, átadta tehát a helyét másnak. Az egyházkerület Zsilinszky Mihály államtitkárt választotta meg Fabiny helyére s ma délelőtt az evangélikus gimnázium dísztermében volt az ünnepélyes beiktatás.

Az ünnepélyt istentisztelet előzte meg s a templomban egybegyűlt nagy közönség ugyszólván kivétel nélkül felvonult a beiktatásra. Ott voltak a többek között: Fabiny Teofil, Prónay Dezső báró, Radvánszky János, Radvánszky György bárók, báró Podmaniczky Géza, Földvári Miklós, Wagner Géza, Králik Lajos, Haviár Dániel, Laszkary Gyula továbbá Sárkány Sámuel, Baluk Frigyes és Gyurácz püspökök is.

Fabiny Teofil megköszönte a bizalmat, szeretetet, amelyben tizenhét évi felügyelősége alatt az egyházkerület részesítette, mire Sárkány

Sámuel püspök felelt, hogy tulajdonképen a kerület tartozik köszönettel volt felügyelőjének.

E közben Podmaniczky Géza báró, Veres József esperes, Lauko Károly gyámintézeti elnök, Nagy Sándor és Földváry Miklós Zsilinszky Mihály államtitkárnál jártak s meghívták a gyűlésbe.

Fabiny Teofil üdvözölte az új felügyelőt, felszólítva, hogy jelentse ki a tisztség elfogadását.

— Elfogadom — mondotta Zsilinszky, mire Sárkány Sámuel püspök megeskette.

Zsilinszky Mihály szólott ezután.

Azok az elvek — mondotta a többek között — amelyek őt új fényes állásában vezérelni fogják, nem újak. Gyakran hangoztatta őket már e teremben és ott az Alföldön, ama esperességben, amely felügyelőjének meghívta. Az általa követendő irány meg van állapítva az evangéliumon épülő protestantizmus elveiben és az evangélikus egyház zsinati törvényeiben.

Az új viszonyok, az új irányok, új törvények, új szabályok új kötelességeket rónak az egyházra s ő nem vonhatja ki magát e kötelességek teljesítése alól. De ő azt hiszi, hogy az evangélikus egyháznak nincs mit rettegnie a jövő alakulásoktól. Elismeri, hogy a szociális bajok megingatják a hitet, az egyházpólitikai törvények megcsappantották a lelkeszek jóvedelmét. De meri állítani, hogy mindezek nem okoztak bajt az evangélikus egyháznak, mert az egyház sohasem vonta kétségbe az államnak azt a jogát, hogy a házasság és anyakönyvezés teendőit magához ragadja.

Csak egy jelenségben lát veszélyt: abban, hogy akik mérlegelik az egyház nehéz helyzetét, veszkialtást hangoztatnak, de nem tesznek semmit. Pedig az egyház beléletének életforrását önmagunkban kell keresni. Fel kell ébreszteni, meg kell erősíteni a vallásos öntudatot. Nem annyira protestánsoknak, mint inkább evangélikusoknak kell lennünk.

Sem a magyar hazának, sem az evangélikus egyháznak nem tesz szolgálatoit, aki az összetartást lazítani törekszik. Az egyháznak régen csöndes lefolyású közgyűlésein ujabban gyakran fordulnak elő szenvedélyes jelenetek, főleg ha a panszlavizmus vádjai merülnek föl. Pedig ez a vád, amilyen méltatlan, oly igaztalan is. A panszlavizmus réme ellen a leghelyesebb eljárás az igazság és a világosság fénye, amely elől a gonosz szellemek el fognak tűnni. A nemzetiségi surlódások szinte elkerülhetetlenek, de amint a múltban, úgy a jövőben sem fog tér engedtetni arra, hogy valaki hazaellenes cselekményt kövessen el. Nincs akadálya annak, hogy a különböző nemzetiségek istentiszteletüket saját nyelvükön végezhessék. Ezután a hazaszeretet ápolására buzdította a jelentőket, hangoztatta, hogy a tudomány-egyelemen külön fakultást kellene a protestáns papnevelésre állítani, végül újból megköszönte megválasztását.

A beszédet zajos éljenzés követte s az ünnepély után délben egy órakor az István főherceg szállóban lakoma volt az új felügyelő tiszteletére.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Brutális rendőrök. Hivatalos hatalommal való visszaélés és közcsendháborítás miatt tilték ma törvényt Sosterits József rendőrelőnök és Gerhardt János elsőosztályú közrendőr fölött. A vádbeli eset ez: A vádlottak május 4-ének éjjelén az újpesti úton, a Vizafogó-dűlő táján teljesítettek szolgálatoit. Este kilenc óra tájban szembejött velük egy öreg tót favágó. Présztás János és ennek felesége. A rendőrök rájuk riváltak, hogy hova-mennek?

— Nem szokunk Amerikába — felelte tréfásan az öreg.

Több se kellett a rendőröknek. Az öreg favágó ártatlan tréfája annyira felbőszítette őket, hogy Gerhardt Présztásra rohant és vagy nyolcz ökölcsapást mért az arcába, az előnök pedig az asszonyt vette „partfogásába” és fojtogatni kezdte. Természetesen mindez nem esett meg minden zaj nélkül s a lármára odajöttek Petrovits Mártonné és

leánya és velük három kutya. A kutyák ugatni kezdtek, mire a rendőrök elővették revolvereiket s elkezdtek rájuk lövöldözni. Az egyik kutyát agyon is lötték. A nők rimázkodtak nekik, hogy hagyjanak fel a lövöldözéssel, mert a sötétben emberben is kárt tehetnek. Erre Gerhardt Petrovitsné mellé nek szegte a revolvert és rákiáltott:

— Vigyázz, hogy te is úgy ne jársz, mint a kutya!

A tanuk mindenben megerősítették a panaszosok előadását. A törvényszék ennek alapján Sosterits József rendőrellel hivatalos hatalommal való visszaélést határolta, Gerhardt János közrendőrt pedig kétrendbeli hasonló vétség és közszembeség miatt két havi fogsággal és husz forint pénzbüntetéssel sújtotta. Ezenkívül mindkettőjüket hivatalvesztésre is ítélte.

— **Halálos pofon.** Átkozhatja a vasmarkát Rakovszky Adolf korcsmáros, aki egy általa osztott pofon következtében halált hozó súlyos testi sértés büntette miatt állott a budapesti büntető törvényszék előtt. Az orvosi és jogászai szempontból egyaránt érdekes esetet két napon át tárgyalta a törvényszék, de a tényállást teljesen tisztázni így sem lehetett.

1898. január 1-én történt, hogy Witman József kocsis egy pálinkásüveget csent el Rakovszky Adolfnak a hajcsár-uton levő korcsmájából. A korcsmáros, akinek a dolgot besúgták, utána ment és kérdőre vonta. A kocsis erre kocsija kerekéhez vágta az üveget, mely darabokra tört. A korcsmáros ezen haragra lobbant és pofonvágta a kocsis, aki a pofontól, de még inkább, mert részeg volt, nekiesett a kerítésnek s a halántékán megsebezte magát.

A szitkozódó sebesültet társai kocsira rakták és haza akarták vinni. De Witman leugrott a kocsiról és újra elesett. Társai megint feltették a kocsira s hazaszállították, ahol még aznap meghalt.

A bonczolás nem tudta kideríteni, mi okozta a kocsis halálát és csak feltételeken állította, hogy Witman halálát agyrázkódás okozta. A tanuk valamelyik sem deríthetett világosságot a homályos esetre, mert valamennyien ellentmondtak egymásnak. Genthon királyi alügyész mégis halált okozó súlyos testi sértésért kérte a vádlott elítélését. A királyi törvényszék azonban dr. Vázsonyi Vilmos védőbeszédének meghallgatása után csak súlyos testi sértés vétségét látta fenforogni, és ezért Rakovszkyt nyolczhavi fogságra ítélte. A felek felebbeztek.

SPORT.

† **Ausztria-díjnapja.** A bécsi októberi meeting ötödik napján, vasárnap, a százezer koronás Ausztria-díjon kívül még néhány érdekes futam kerül döntésre. Az 1300 méteres handicap 24 nevezéssel zárult, melyek között a német Mentone és Vigszinház nevét találjuk. A kétévés handicapjére 33 a Manfred-akadályversenyre 17 aláírás történt. Utóbbiban a német Loreley I. is futni fog.

† **Valaki—Prosa.** A magyar lovaregylet igazgatósága vizsgálatot indított az iránt, hogy Prosa, mely Budapesten egy eladóversenyben Valaki műgött második volt, legutóbbi bécsi győzelme után téve, vajon első ízben nem-e egy kis összejátszás révén szenvedett vereséget. Abban a gyanus versenyben lovászfiúk lovagoltak.

Bécsi októberi versenyek.

(Harmadik nap.)

A mai freudenauai versenyek különös eredményei és meglepetései méltán sorakozhatnak az 1898-iki versenyestendő rejtélyes futamaihoz; mert ki talál arra magyarázatot, hogy vajon minő forma alapján győzhetette le Duna Mirko-t, vagy Fóth Park Gonosz-t. A kétévés össze-vissza való futásairól nem is szólnak.

Az Abonnet-handicapben Chryseis győzött könnyen Lexl és Csillám ellen, Káplár pedig nem volt futókedvében, hátulvégett, holott a verseny kimenetele után ítélve legalább is Lexl előtt kellett volna beérkeznie. A nyeretlenek versenyében a csodálónak híresztelt Petőfi utolsó volt. Valószínűleg

erősen fogadták, mert a J. Reeves trainer lovai nem szeretik, ha a fogadók nagyon biznak bennük.

A részletes eredmény a következő:

I. **Eladó verseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter.

1. Wahrmann R. Duna 54 kilogramm, lovagolta Peake.
2. Péchy A. Mirko 62.5 kilogramm, lovagolta Sharpe.
3. Dr. Russo E. Bátor 59 kilogramm, lovagolta Barker.

Bírói ítélet: Biztosan egy hosszal első, két hosszal harmadik.

Totalisateur: 5 : 26, az elsőre helyét nem volt, a másodikra 25 : 65.

II. **Eladó-Handicap.** Díj 2000 korona. Távolság 1100 méter.

1. Silberer V. p. p. c. 48.5 kilogramm, lovagolta Gilchrist.
2. Szemere M. Loin d'elle 51.5 kilogramm, lovagolta Cleminson.
3. Baltazzi A. Nerissa 51.5 kilogramm, lovagolta Scharpe.

Futottak még: Capt. Gaston Rézes 58 kilogramm, lovagolta Adams. Lov. Lederer Contrás 55 kilogramm, lovagolta Hesp. Hg. Taxis Fozslány 51.5 kilogramm, lovagolta Marsh. Br. Harkányi J. Corsica 51 kilogramm, lovagolta Wilton. Egyedy A. Vértes 48.5 kilogramm, lovagolta Sands.

Bírói ítélet: Könnyen négy hosszal első, három hosszal harmadik.

Totalisateur 5 : 29, helyre 25 : 43, 40 és 37.

III. **Tokio-verseny.** Díj 5000 korona. Távolság 2000 méter.

1. C. Wood Fóth Park 51 kilogramm, lovagolta Wilton.
2. Báro Springer G. Gaspilleur 51 kilogramm, lovagolta Gilchrist.
3. Péchy A. Gonosz 56 kilogramm, lovagolta Sharpe.

Bírói ítélet: Könnyen öt hosszal első, öt hosszal harmadik.

Totalisateur 5 : 14, helyre 25 : 25 és 37.

IV. **Abonnet Handicap.** Díj 5000 korona. Távolság 1600 méter.

1. Báro Üchtritz Chryseis 51.5 kilogramm, lovagolta Sharpe.
2. Mr. Newmarket Lexl 46.5 kilogramm, lovagolta Gilchrist.
3. Gróf Wenckheim D. Csillám 58.5 kilogramm, lovagolta Adams.

Futottak még: Báro Springer G. Angely 57 kilogramm, lovagolta Wilton. Mr. Siltón Isolde 51.5 kilogramm, lovagolta Peake. Egyedi A. Káplár 50.5 kilogramm, lovagolta Griffiths. Geist G. Pimász 49.5 kilogramm, lovagolta Cleminson. Dreher A. Arod 47.5 kilogramm, lovagolta Bulford S. Jankovich D. Dráva 46 kilogramm, lovagolta Sands.

Bírói ítélet: Könnyen két hosszal első, egy és fél hosszal harmadik.

Totalisateur 5 : 15, helyre 25 : 36, 43 és 44.

V. **Steeple-Chase Handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 4000 méter.

1. Tránkel A. Miltefleurs 68.5 kilogramm, lovagolta Geogheghan.
2. Gr. Thurn Helf Gott 70 kilogramm, lovagolta Salter.
3. Br. Korb Ossi 69 kilogramm, lovagolta Slimm.

Futottak még: Baltazzi A. Bohóc 69 kilogramm, lovagolta Buckenham. Hg. Auersperg Old Jack Dickinson 68.5 kilogramm, lovagolta Williamson. Vanke L. Eile Dich 65 kilogramm, lovagolta Csompora. Gróf Kinsky Zs. Slava 62.5 kilogramm, lovagolta May.

Bírói ítélet: Biztosan egy és fél hosszal első, hat hosszal harmadik.

Totalisateur: 5 : 19, helyre 25 : 47, 58 és 63.

VI. **Gátverseny-Handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter.

1. Hg. Auersperg Stuver 70 kilogramm, lovagolta Williamson.
2. Gr. Kinsky Zs. Haza 60 kilogramm, lovagolta Buckenham.
3. Tránkel A. Blue Bull 62.5 kilogramm, lovagolta Huxtable.

Futott még: Br. Korb Grobian 67 kilogramm, lovagolta Hesp.

Bírói ítélet: Könnyen két hosszal első, négy hosszal harmadik.

Totalisateur 5 : 10, helyre 25 : 31 és 36.

VII. **Nyeretlenek-versenye.** 3000 korona. Távolság 1000 méter.

1. Báro Rotschild G. a l e r i e n 56 kilogramm, lovagolta Sharpe.
2. Hg. Pálffy Albatros 56 kilogramm, lovagolta Cleminson.
3. Gr. Festetics Balaton 56 kilogramm, lovagolta Park.

Futottak még: Geist G. Remény 54.5 kilogramm, lovagolta Bulford S. Br. Königswarter Rető 56 kilogramm, lovagolta Adams. Dr. Russo E. Aeronaut 56 kilogramm, lovagolta Barker. Gr. Sztáray Forgó 56 kilogramm,

lovagolta Gilchrist. Wahrmann R. Pali 56 kilogramm, lovagolta Wilton. Gr. Wenckheim J. Successor 56 kilogramm, lovagolta Hesp.

Bírói ítélet: Könnyen egy hosszal első, fél hosszal harmadik.

Totalisateur 5 : 12, helyre 25 : 32, 40 és 79.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A minisztereink a fővárosi közmunkák tanácsánál alkalmazott Szuppán Ferencz számvizsgálót számtanácsossá és Haluska Lajos számtisztet számlellenőrré, a vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Szabó Sándor segédtitkárát miniszteri titkárrá, dr. Gottard Zsigmond és Schnell József báró fogalmazókat segédtitkárokká és Neterda Módest segédfogalmazói címmel és jelleggel felruházott fogalmazó-gyakornokot segédfogalmazóvá, az igazságügyminiszter Kovács József illavai orsz. fegyintézetű igazgatót jelenlegi alkalmazása helyén a VII. fizetési oszt. 3-ik fokozatába igazgatóvá, a pénzügyminiszter dr. Szakács N. pénzügyi fogalmazót a vukovári pénzügyigazgatóság segédtitkárrá, Mozer Vidor brassói kataszteri irattári kezelő irodatisztet ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és földadó nyilvántartási biztossá, a marczali királyi adóhivatalhoz Gerbár Géza sepsi-szt.-györgyi királyi adóhivatali díjtalan gyakornokot adótisztgő nevezte ki.

Magyar név. Fischer József nyitrai illetőségű ugyanottani lakos Forhátra, dr. Hammermüller Sámuel és dr. Hammermüller József losonci illetőségű ugyanottani lakosok Hajósra, Nádi István nagy-looki illetőségű budapesti lakos Nádorira, Klein Mór abai illetőségű budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Sándor, Gyula és Margit Keményre, dr. Szommer Ádám kerepesi illetőségű budapesti lakos Szászra, dr. Klein Samu budapesti illetőségű ugyanottani lakos Kálmánra, kiskoru Fuchs Márk budapesti illetőségű ugyanottani lakos Darányira, Schwetz Adolf rozsnói lakos és kiskoru gyermekei Sarolta és Viktor Soldosra, Kohn Péter feleői illetőségű ugyanottani lakos Feledire változtatták nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. („Budapesti Közlöny“ 240. sz.) Több pénzügyi fővigyázói állásra a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságnál, fővámszedői állásra a szegedi kir. fővámszedésnél, két alerdőfelügyelői állásra a királyi erdőfelügyelőségnek személyzeti létszámában, segéd-mérnöki állásra a közalapítványi mérnökség létszámában van pályázat hirdetve.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, október 18.

	okt. 18. cents	okt. 17. cents.
Buza szeptemberre	—	—
„ májusra	72 ⁷ / ₈	72 ³ / ₈
„ decemberre	71 ² / ₈	73 ⁴ / ₈
Tengeri decemberre	37 ⁴ / ₈	37 ¹ / ₈

Chicago, október 18.

	okt. 18. cents	okt. 17. cents
Buza decemberre	65 ⁵ / ₈	65 ¹ / ₈
Tengeri decemberre	31 ⁵ / ₈	31 ⁵ / ₈

Országos kereskedelmi kongresszus Szegeden.

Szeged, október 18.

A kongresszust megelőzőleg ma külön értekezlet volt, melyen részt vettek a kongresszuson képviselt testületek küldöttei és képviselői. Ezen az értekezleten a következő megállapodás jött létre:

„A II-ik országos kongresszus határozatainak végrehajtása céljából egy végrehajtó bizottságot választ a kongresszusra, mely bizottságnak kötelességévé tétetik az országos szervezetre vonatkozó előmunkákat megcsinálni, propositióit az összes hazai kereskedelmi testületnek megküldeni, melynek feladatát fogja képezni, hogy általa a kereskedő közvélemény országosan megnyilatkozhassék, hogy továbbá az évenként legalább egyszer tartandó központi bizottsági ülésen a kereskedő napi kérdései megvitathatók legyenek és hogy egyes testületek általánosabban érdekű agitációi a központi bizottság útján országosakká és ezáltal hatályosakká tétessenek. Feladatát fogja továbbá képezni a központi bizottságnak a jövő kereskedelmi kongresszusnak előkészítéséről és a megtartott kongresszusok határozatainak végrehajtásáról gondoskodni. Kimondatott még, hogy az országos szervezet és a központi bizottság állandó működése az egyes testületek autonómiáját nem érinti.

Az értekezlet után a városi szaképület közgyűlési termében a kongresszus folytatta a tanácskozásait.

Gelléri Mór adja elő a második tárgyalási nap első kérdését, azt, hogy mily gyakorlati intézkedések volna a magyar ipar állandó pártolása érdekében különösen a kereskedelem terén hathatósan megtehető. Gelléri tartalmas és lelkes beszéddel vezette be határozati javaslatát. Kiemeli, hogy az iparpártolás és iparfejlesztés egyik leghatásosabb tényezője a kereskedelem és elismerésre méltó, hogy e kérdés a kongresszus napirendjére tüzetett, miáltal a kereskedők készségüket jelentik ki az ügy rendszeres támogatására. Az ipar utalva van a közvetítő kereskedelemre s meg kell találni a módokat, melyeket a kereskedés alkalmasnak tart az iparcikkek rendszeres terjesztésére. A gyűlés a következő alakban fogadta el egyhangulag a határozati javaslatát:

„1. A kongresszus mindenképpel mondja ki, hogy melegen rokonszenvez azokkal a kezdeményezésekkel, amelyek a hazai ipar rendszeres pártolása érdekében társadalmi uton megindultak és folyamatban vannak;

2. továbbá, hogy kívánja, mikép a magyar kereskedők, mint az iparpártolás legfontosabb tényezői, ez érdemben állandóan aktivitásba vonassanak.

3. Mind e határozatok végrehajtására, az egyes részletek kidolgozására s az ezekkel összefüggő javaslatok érvényesítésére fölhívandó az országos iparegyesület, illetve ennek állandó iparpártolási szakosztálya, amelyben — e célok és feladatok megvalósítása érdekében való állandó közreműködésre — fölkérjendők a kereskedelmi és iparkamarák, a budapesti polgári kereskedelmi-testület, a magyar kereskedelmi-csarnok, az országos kereskedelmi- és iparcarnok, az utazó kereskedők egyesülete és a többi, e célra kijelölendő országos vagy helyi szakegyesületek.*

Lembereger Armin dr. alapos megokoló beszéde után a kongresszus egyhangulag elfogadta a határozati javaslatát, mely a közép Dunának Baja—Bátaszéknél leendő áthidalását és a baja-bátaszéki összekötő vasut létesítését sürgeti.

Kulinyi Zsigmond tesz javaslatot a megjelenésben akadályozott Deil Jenő kassai kereskedelmi és iparkamarai titkár kérdését illetőleg, hogy kívánatos-e és minő irányban a házaló és vándoripar ügyének rendezése? Javasolja, hogy a kongresszus bizza meg a végrehajtó-bizottságot, mikép a Deil Jenő által rendelkezésre bocsátott érvek felhasználásával intézzen fölterjesztést a házaló és vándoripar törvény által való rendezése végett.

A kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjügyében a kongresszus következő határozati javaslatot fogadta el:

„Mondja ki a II. országos kereskedelmi kongresszus, hogy a kereskedelmi alkalmazottaknak rokkantság és aggkor esetére való kötelező biztosítását kívánatosnak tartja és hogy ezen kérdésnek állami közreműködéssel, törvényhozási uton leendő szabályozása érdekében az országgyűlés képviselő-házához felír.

Addig is, míg a kérdés a törvényhozás útján szabályoztatik, az ügygel az összes kereskedelmi kamarák és egyéb kereskedelmi testületek állandóan foglalkozzanak és hogy mindezek hassanak oda, mikép a már létező nyugdíjgyűletek tömeges belépés útján, valamint egyébként is anyagilag és erkölcsileg támogattassanak.*

A végrehajtó-bizottságot alakította meg aztán a kongresszus az elnöki, jegyzői és előadói karból és választott tagokból.

Szontágh Jenő adta elő a beérkezett kilencz indítványt, melyek nagy részét a végrehajtó-bizottsághoz utasította a kongresszus.

A jövő kongresszus helyét nem állapította meg a gyűlés és megbizta a végrehajtó-bizottságot, hogy legfőbb 1901-ben a harmadik kongresszust az ország egyik nagy városában rendezze.

Ipar- és kereskedelem.

A kereskedelmi kamara jelentése. A budapesti kereskedelmi és iparkamara ma tette közzé jelentését a kamarai kerület kereskedelmi, ipari és forgalmi viszonyairól az 1897. évben. A jelentés, amint azt különben az ország vezérkamarájától joggal el is lehet várni, előnyösen kiváló a többi kamarák sablonszerű hasonnemű közléseiből és különösen általános részében, ahol az elmúlt év közgazdasági mozzanatai kritikai világlátásban vannak bemutatva, úgy tartalom, mint előadás tekintetében határozottan magas színvonalon álló közgazdasági tanulmányt képez. Hogy e jelentés különben

becses adatgyűjtemény is, azt mondanunk felesleges, hiszen tudva van, hogy az ország közgazdasági s különösen ipari és kereskedelmi életének ütere a kamara területére esik.

A Rimamurányi-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság. E társaság ma tartotta közgyűlését Tisza István gróf elnöklése alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a társaság ismét megszerzett egyes kisebb birtokrészeket. Fa-szenet 296,815 hektolitert termelt a társaság, vagyis 23,105 hektoliterrel többet mint az előző évben. A lefolyt esztendőben 1,812,450 métermázsza vasárut termeltek, a pörkölt kemenczék 648,453 métermázsza pörkölt érczet szolgáltatottak. A mészköbányákban 789,854 quarter mészövet és a magnezit bányákban 18,825 quarter magnezitet termeltek. A kőszénbányák üzlet eredményei kielégítőek voltak; a barnaszén-termelés 3,062,675 métermázsza rugott. A kohótelepek üzeme nagyon kedvező volt s ebben az üzletévben 1,076,473 métermázsza nyersvasat termeltek. A vasöslőnőkben 40,653 quarter öntvényt gyártottak. Kiváló gondot fordított az igazgatóság a vasfinomítók üzemére. A társaság vagyonja az 1897. év végével 565,928 forint 10 krajczárra rugott. A lefolyt üzletév kelendőségi viszonyai nem fejlődhettek kedvezően a közgazdasági téren beállott általános pangás következtében, a tiszta jövedelem mégis 2,170,793 forint 65 krajczár volt, amelyből az alapszabályszerű levonások után részvényenkint 12 forintot fizetnek ki november hónap 1-16-át fogva. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a felmentvényt minden irányban megadta.

Kőbányai sertéspiac, okt. 18. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) — krajczárig. Közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 49—51 krig. Közép (páronkint 251—320 kigrig terjedő sulyban) 50—51 kr. Könnyű (páronkint 250 kigrig terjedő sulyban; 51—52 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kigr. felüli sulyban) 50—51 krajczárig, közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) 49—50 krajczárig Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 48-5—49. krajczárig. Sertéslétszám: 1898. okt. 16. napján volt készlet 42763 darab, okt. 17-én felhajtott 437 db, október 17-én elszállított 586 darab, október 18-ára maradt készletben 42614 darab. A hizott sertés fizlet irányzata lanya.

Budapesti konzum-sertésvásár, okt. 18. A ferencvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvására 1898. okt. 17-én érkezett 1082 drb. Készlet 328 darab, összes felhajtás 1410 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 670 drb, elszállítatlan maradt 740 drb. Napi árak: 120—180 kilós 48—50 5 kr., 220—280 kilós 48—50 krajczár, 320—380 kilós 48—50 kr., öreg nehéz 46—48 5 krajczár, malacz 44—46 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti borjувásár, október 18. A mai vásárra felhajtottak 355 drb. belföldi 109 darab rugott és 6 olott belföldi borjut, összesen 464 darab. Ebből eladatott 427 darab. Napi árak: Élő borju 30—45 forint, kivételesen 47 frt, 100 kilonkint rugott borju 17—20 forint, 100 kilonkint.

Bécsi sertésvásár, október 18. A mai sertésvásáron bejelentettek 9189 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3917 darab fiatal sertést 4615 darab magyar hizott sertést, összesen 8532 darabot. A nagy felhajtás következtében irányzat lanya. Jegyzések: kilogrammonkint élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 45—46 krajczáron, középminőségű sertés 43—44 krajczáron, könnyű sertés 39—42 krajczáron, fiatal sertés 36—44 krajczáron.

Pénzügy.

A bankkimutatás. A legutóbbi bankkimutatás szerint október hó második hetében a bankhitelet ismét jelentékenyebb mértékben vették igénybe. A váltószámítás 7-77 millióval növekedett és csak a lombard csökkent 1-22 millióval a magasabb kamatláb következtében. Az érczkészleiből 1-23 milliót adott ki a bank. A bankjegyforgalom 3-92 millióval gyarapodott és 717.49 millió igen tetemes forgalmi összeget teszen. Az adóköteles bankjegyek forgalma 3-14 millióval szaporodott és október 15-én 14-95 millió forintra rugott.

Közlekedés.

A Vaskapu. Az aldunai Vaskapu-csatornán a hajódíjak megállapítása iránt jelenleg folynak a tárgyalások a kereskedelemügyi és pénzügyminiszterium között. A költségvetésbe felvett 300.000 forint, amely a május-decemberi időszakra vonat-

kozik, a szabályozás előtti hajózási forgalom adatain alapszik; a szabályozás eredményeül azonban e forgalomnak jelentékeny emelkedése várható. Az már azután ma még kérdéses, vajjon ezen emelkedés fedezhetni fogja-e nemcsak a 18 millióra rugó szabályozási költségek kamatait és törlesztési hányadát, hanem a jókarbantartási és igazgatási költségeket is.

Közlekedés a Balatonon. A báltoni gőzhajózási részvénytársaság az utazóközönség tudomására hozza, hogy Siófok és Balaton-Füred állomások között a rendszeres hajójáratokat a hó 24-én be s z ü n t e t i. A Boglár—Révfülp—Badacsonyi közti vonalon azonban a rendes közlekedést, a jelenleg érvényben levő őszi menetrend szerint, további intézkedésig változatlanul meghagyja.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, október 18.

Épen a délutáni tőzsde berekesztésének perczében nyitlak meg ujra az ég csatornái. Napközben jobbára szép verőfényes idő volt és a határ-időpiac a tegnapi vízenyős nap okozta árvesztéséget a mai száraz napon ismét helyreépítolta. Esté jegyez az októberi buza 9 forint 18 krajczárt (+ 18), a márcziusi 9 forint 27 krajczárt (+ 8), a rozs 7 forint 81 krajczárt (+ 5), a tengeri 4 forint 68 krajczárt (+ 4), a zab 5 forint 90 krajczárt (+ 1).

Az októberi kötésekre ismét 2000 métermázsza buza szállítást jelentettek be. E terminusban már — úgy látszik — csekély az engagement; üzlet alig van októberi buzában. Különben egy hét múlva itt van az utolsó felmondási nap, akkor majd meglátjuk, nem-e kerül ismét hurokra néhány késedelmes szállító, aki talán azt gondolja, hogy most nem is eső esik, hanem egyenesen buza hull le a felhőkből.

Ma a következő liquidáczióális árfolyamokat állapították meg:

árpa	5.85 forint
buza	9.15
tengeri	5.50
rozs	7.80
zab	6.85

Bécsben a napokban jár le az őszi terminus ott a contremine csak most kezd el hamarosan a fedezést és ennek behatása alatt az őszi buza ára ma Bécsben közel egynegyed forinttal emelkedett.

Nálunk a készáru forgalomban kevés üzlet volt alig változott áron. Elkelt vagy 10,000 métermázsza magyar buza és 2000 métermázsza szerb áru fentartott, helylyel közel néhány krajczárral olcsóbb áron. A többi cikkek változatlan áron forgott.

A helybeli raktárállomány folyton apad. Ma már nem éeli el a multévi amugy is elég csekély készletet. Az állomány kitesz métermázsákban:

	most	tavaly
Buza:		
Közraktár	122,500	108,200
Raktárház	30,190	35,400
Sílos	12,000	22,500
Liszt:		
Közraktár	11,900	99,200
buza és örlemény	176,590	285,300

Végösszegben tehát most — daczára az óriási szeptemberi spekuláczióális mozgalmaknak — 88.710 métermázsával csekélyebb a készlet.

Észak-Amerikában, ahol a buzaállomány a mult héten 2,388,000 bushellel gyarapodott ugyan, a készlet szintén a mult évi mögött maradt.

A visible supply kitett millió bushelben:

	e héten	mult héten	tavaly
buzában	14.598	12.210	23.933
tengeriben	25.048	22.202	40.498

Oroszországban feltűnő az ellentét az ideit és a multévi készlet között. Tavaly 2,095,000 métermázsza buzára rugott a kikötők raktára, most 1,440,500 métermázsza.

Ugyane jelenséggel találkozunk Mannheimban, amelynek raktárainak — dupla métermázsákban — volt:

	1898	1897	1896
	o k t ó b e r 1-én		
buzából	62.684	369.190	143.070
rozsból	42.064	109.120	6.760
zabból	43.525	37.579	5.301
árpából	13.631	57.446	18.027

Trleszt, október 18. Kiviteli szesz román és cseh ára 12.— frt, magyar áru 12.50 forint tarlályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban.

Brünn, október 18. Exkontingens szesz változatlanul jegyeztek.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, október 18. Az irányzat szilárd volt. Buza őszre 9.60—9.66—9.64 forinton, buza tavaszra 9.21—9.20 forinton, rozs őszre 8.38—8.39 forinton, rozs tavaszra 7.88—7.90 forinton, tengeri szeptember-októberre 5.92—5.93 forinton, tengeri május-juniusra 4.94—4.95 forinton köttetett.

Hivatalosan jegyeztek:

Buza tavaszra 9.20—9.22, buza őszre 9.63—9.65, rozs tavaszra 7.88—7.90, rozs őszre 8.38—8.40, tengeri szeptember-októberre 5.92—5.93, tengeri május-juniusra 4.95—4.96, zab őszre 6.—6.03, zab tavaszra 6.10—6.19 forinton köttetett.

Berlin, október 18. (Gabonavásár.) Szilárd Amerika daczára buza egynegyed márkával hanyatlott, rozs vételkedv folytán ugyanennyivel emelkedett. Zab változatlan maradt.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, október 18. A tőzsde magasabb külföldi jegyzésekre szilárdan indult és egyes papírok, mint a Tramway, Bustiehradi, Hitel és Államvasut emelkedtek: utóbb árfolyamok gyengültek és Alpesi realizációkra csökkent.

Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészvény 353.75—354.35, Anglo-bank 154.25, Union-bank 291.50, Osztrák-magyar államvasut 351.75—352.85, Déli vasut 79.—79.25, Fegyvergyár 204.—, Alpesi bánya 179.25—177.60, Tramway 523.—529.—, Prágai vasipar 819—822, Rimamurányi 266.50—268.—, Dunagőzhajózás 450—451, Töröksorsjegy 58.30—58.50, Német márka — forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 353.50, Anglo-bank 154.—, Bankverein 261.—, Union-bank 291.50, Ländlerbank 221.50, Osztrák-magyar államvasut 352.25, Déli vasut 71.75, Elbevolgyi vasut 262.25, Észak-nyugoti vasut 245.—, Török dohányrészvény 129.—, Alpesi bánya 177.90, Májusi járadék 101.25 Török sorsjegy 58.50, Német márka 58.93 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyeztek: 4.2%-os papírjádék 101.25, 4.2%-os ezüstjádék 100.95, 4%-os osztrák aranyjádék 120.30, Osztr. koronajádék 101.35, 1860. sorsjegy 140.50, 1864. sorsjegy 195.50, Osztrák hitelsorsjegy 198.50, Osztrák hitelintézeti részvény 353.—, Angol-osztrák bank 153.75, Union-bankrészvény 291.50, Bécsi Bankverein 260.75, Osztrák Ländlerbank 219.25, Osztrák-magyar bank 903.—, Osztrák-magyar államvasut 351.50, Déli vasut részvény 71.75, Elbevolgyi vasut 260.60, Dunagőzhajózási részvény 450.—, Alpesi bányarészvény 177.70, Dohányrészvény 128.—, 20 frankos 9.53, Császári kir. vert arany 5.70, Londoni váltóár 120.40, Német bankváltó 58.90, Tramway 519. Az irányzat nyugodt.

Bécs, október 18. A déli tőzsde zárata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 352.75, Anglo-bank 145.—, Bankver. 260.50, Union-bank 291.50, Ländlerbank 220.—, Osztr.-magyar államvasut 351.25, Déli vasut 71.75, Elbevolgyi vasut 261.25, Északnyugoti vasut 244.50, Török dohányrészvény 128.—, Alpesi bánya 177.60, Májusi járadék 101.25, Töröksorsjegy 58.10, Német márka 58.93 forint.

Frankfurt, október 18. (Zárlat.) 4.2%-os papírjádék —, 4%-os osztrák aranyjádék 102.—, 4%-os magyar aranyjádék 101.80, magyar koronajádék 98.25, osztrák hitelintézeti részvény 299.25, osztrák-magyar bank 766.—, osztrák-magyar államvasut 298.37, déli vasut 64.38, bécsi váltóár 169.72, londoni váltóár 104.25, Párisi váltóár 807.25, bécsi Bankverein 220.75, Union-bank

részvény 249.—, villamos részvény 133.30, alpesi bányarészvény 151.—, 3% magyar arany-kölcsön 87.50, 4.2% ezüst-jádék 85.50, Északnyugoti vasut —, elbevolgyi vasut 227.—. Az irányzat szilárd.

VIZÁLLÁS.

— Október 18-án. —

Table with columns: Feljő, Vizmértés, Vizállás reggel, Aradása r. apadás, Feljő, Vizmértés, Vizállás reggel, Aradása r. apadás. Lists various locations and water levels.

Isak magyarárzata: = Jeggviz; + = Ófalelt; - = 0 alatt < = áradt; > = apadt; ? = kétséges. Megjegyzések: Az ország nagy részében esett erőse; maximum Körösbányán 16 mm. A Duna felet részén már apad, a Dráva s főként a Száva még árad; a Tisza vízszinváltozásai nem jelentékenyek, de általa nos jellege áradó.

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. október 18-án.

Large table with multiple columns: Állampapírok, Zaloglevelek, Elsőbbségek, Részvények, Bankok, Takarékpénztárak, Magán- és közp. tőzsdék, Magán- és közp. tőzsdék, Magán- és közp. tőzsdék. Lists various financial instruments and their prices.

Rumburgi vászmat hamisítatlan elismert legjobb gyártmányt ajánl eredeti gyári áron közvetlenül magánfeleknek (közvetítés kizárva) Brosch József, Rumburg, Csehország. Minták kívánatra ingyen.

MINDENÜTT KAPHATÓ RETHY FELE PÉMETEJÜZKORKA LEGJOBB rekoldtság köhögés és hurut ellen. 1 doboz ára 30 kr. 5 doboz bérmentes 1 frt 50 kr. Szétküldés: RETHY BÉLA gyógyszerész Békés-Csabán.

Meidinger kályhagyár EHRlich J. és H. Budapest és Bécs. Budapest, IX., Lónyay-utca 17. szám. Meidinger töltő- és szabályozó-kályhák. Kaszárnya-kályhák Siemens Ehrlich-szabálya szerint. Meidinger califóreszek cserépburkolattal, új szerkezettel. Központi légfűtések és szellőzők.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, szerda, 1898. október 19-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Évi bérlet 189. Havi bérlet 16.

Himfy dalai.

Vígjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal. Irta: Berczik A.

Személyek:

Kisfaludy Sándor	Mihályfi
Kisfalussy Karoly	Dezso
Orzveg Bróné	Rákosi
Szegedy Róza	Cs. Alszegei
Bay Annuska	Ligeti J.
Rosty Antal	Vizvári
Beszterey Kálmán	Császár
Jóán neje	Csalag T.
Takács József	Hervatin
Szablos Imre	Nádai B.
Fehér György, pap	Bako
Szalóky Péter	Zilahy
Hervatin Janos	Egessy
Gáál József	Faludi
Nagy Pál	Latabár
Nagy Pálné	Vizvári
Janka, leányok	Dóri M.
Hogyan Lászlóné	Györgyné
Stancz, leánya	Vásárhelyi
Agh Ferencz	Gahányi

Kezdete 7 óraker.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Évi bérlet 104. Havi bérlet 8.

A király mondta.

Vig opera három felvonásban. Szövegét írta Gouffé et Edmund. Fordította Huszár Imre. Zenéjét szerzőtte Delibes Leo.

Személyek:

Menoit	Kertész
Moncontour	Hegedus
Miton	Mihályi
Merlussac báró	Várady
Gautru, tőkepezés	Kornai
Pacôme	Dalnoki
Flarambel	Kaczer M.
La Bluette	Hilgermann
Javotte	Ábrányiné
Moncontour	Václav M.
Phyloméle	Payer V.

Kezdete 7 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

VÁROSLIGETISZINKÖR

Igazgató Föld Zsigmond.

Zárva.

756. szám. 758. szám.

Őrült — vagy szent?

Dráma 3 felvonásban. Irta: José Echegaray. Spanyolból fordította Szalai Emil.

Személyek:

Don Lorenzo	Gál
Angela, felesége	Harnashty
Ines, leánya	Négyedi J.
Almonde	R. Rostagni
Eduardo, herceg	Beregi
Janina	Hunyady M.
Don Tomas	Balassa
Dr. Bermudez	Kazalitzky
Brautio	Mátrai
Beutilo	Rónaszéki

Kezd 7 és fél óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

A cigánybáró.

Nagy operette 3 felvonásban. Jókai után írta: Schmitzer Ign. Németből fordította: Gerő Károly és Radó Antal. Zenejét szerz. Strauss János.

Személyek:

Zsupán Kálmán	Németh
Arzén, a leánya	Z. Bardi
Mirabella	M. Csatai
Ottokár, a fia	Kaskó
Carnero gróf	Tellagi
Barinkay Sándor	Kenedich
Czipra	V. Margó
Szaffi	F. Hegyi A.
Gábor diák	Kiss
Minná	Harmath
Fali	Ujvári

Kezdete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A krokodilus.

Operette 3 felvonásban. Irta: Walther Oszkár. Fordította: Faragó Jenő. Zenéjét szerzőtte: Ferron Adolf.

Személyek.

Özv. Műhené	Körösi A.-né
Lili	Ledófsky
Saibe Theo	Szilágy
Witte F	Giróth K.
Schlauc	Szentmiklóssy
Schneller	Palásthy
Triebelné	Láng E.
Bingsheim báró	Hlasi B.
A szingizgató	Mátrai
A rencszó	Bessenyei
Prömper	Héhen A.
Klax	Boros E.
Mari	Simona M.
Pinczér	Kardos
Levélhordó	Kunosi K.

Kezdete 7 óraker.

Férfiruha-bérlés

uj, eddig nem élvezett kedvezményekkel.

Bármikor felbontható!

Mindazok, kik elegáns és fashionable angol ruhákat szeretnek viselni, bizonyára örömmel fogják üdvözölni

uj ruhabérlési rendszeremet,

mely a legszolidabb elveken épül, hogy a t. megrendelő urak megelégedése és ajánlása folytán mindig szélesebb és szélesebb körökben verhessen gyökeret.

Minden további magasztalás helyett itt az egyes főbb föltételek, valamint az általam összeállított 10 ruhacsoport kivonatának közlésére szorítkozom:

A ruhabérlés két évi időtartamra terjed; bármikor megkezdhető és

bármikor és bármily oknál fogva felbontható!

A megrendelő a ruhához való anyagot az összes, raktáron levő dus választéku legfinomabb angol divatkelmékből: izlésének megfelelőleg, szabadon választhatja.

A megrendelő azon kedvezményben részesül, hogy a bérlés tartama alatt a szállítandó ruhaneműeket nemcsak saját, hanem családja tagjai részére is megrendelheti.

A ruhabérlési összeg negyed- vagy félévi részletekben törlesztendő.

A bérlés tartama alatt nálam készült ruhák tizenkétszer díjtalanul kivásaltatnak és kifizeltatnak.

A két évi bérlési tartamra a következő ruhaneműeket szállítom:

I. Csoport.

125 frtos évi bérlésszegnél.

1 téli kabát	1 nyári öltöny
1 felöltő	1 tavasszi öltöny
1 jaquet-öltöny	1 őszi öltöny

IV. Csoport.

200 frtos évi bérlésszegnél,

1 téli kabát	2 tavasszi öltöny
1 salonöltöny vagy	2 nyári öltöny
1 frakköltöny	1 őszi öltöny
1 felöltő	1 finom téli nadrág
1 jaquet-öltöny	

VI. Csoport.

250 frtos évi bérlésszegnél.

1 téli kabát	1 tavasszi öltöny
1 átmeneti kabát	2 nyári öltöny
1 felöltő	1 őszi öltöny
1 salonöltöny vagy	2 sport-öltöny
1 frakk-öltöny	1 finom téli nadrág
2 jaquet-öltöny	1 finom nyári nadrág.

VIII. Csoport.

300 frtos évi bérlésszegnél.

1 városi bunda	2 jaquet-öltöny
1 téli kabát vagy	1 tavasszi öltöny
1 átmeneti kabát	2 nyári öltöny
1 felöltő	1 őszi öltöny
1 salon-öltöny	1 sport-öltöny
1 frakk-öltöny	1 finom téli nadrág

Felvilágosításokkal és prospektusokkal készséggel szolgálok

Deutsch F. Károly

Competitive English Tailoring

Férfi-szabó

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 1. SZ.

Mérték utáni elsőrangú finom angol szabóság.

Különlegességek: Magyar diszruhák, urasági libériák, saját mûhelyben készített városi bundák.

A cég kizárólagosan csakis valódi angol és skót szövettelkülönlegességeket tart raktáron.

Szabóalmak

készítői és értékesít

Pataky H. és W.

Budapest,

VII. ker. Erzsébet-körút 42.

Központ: Berlin, Luisenstr. 25

Fünnállt 1882. óta.

Saját irodák: Prága, Hamburg,

Köln, Frankfurt, Lipcse, Boroszló,

Varsó, New-York, Hannover.

Eddig 30.000 benyújtási

több mint 30.000 megbízás.

Értékesítési szerződések

23/4 millió márká

értékben kötöttek.

Felvilágosítások és prospektusok

ingyen.

A magyar kereskedelmi mu-

zeum képrisétele.

A legjobb hangszereket és furkat **RENÉNYI MINÁLY**

a m. k. zene-akadémia szállítójánál lehet kesszereni.

Bpest, Király-utca 42. sz. Javítások készség mellett. képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

3398/1898. szám.

Fa-eladási hirdetmény.

Alulírott erdőhivatal részéről közhírré tétetik, hogy az apatini erdőgondnoksághoz tartozó Apatin község határában fekvő A. ü. o. I. v. s. 2 tag 21, 22, 23, 24 és 25 osztag L/b. a 9 tag egészen és a 10 tag 79 osztagjából képezett 391,6 holdas vágásterületen 5222 m³ épületfa és 36886 m³ tűzfára becsült kemény faanyag 138781 frt 44 kr. kikiáltási ár mellett tuskóirtás kötelezettséggel és a szerződés jóváhagyásától 1899. évi október hó 31-éig terjedő kihasználási időtartamra, felsőbb jóváhagyás fentartása mellett, az apatini m. k. erdőhivatal irodájában 1898. október hó 27-én d. e. 9 óraker megtartandó nyilvános árverésen a leg többet ígérőnek eladtni fog.

Az árverési és szerződési feltételek valamint az eladandó fatömeg részletes becslése az alulírott hivatalnál megtekinthetők.

Apatinban, 1898. október hó 10-én.

M. kir. erdőhivatal.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Csak szerdán az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körut 65. szám.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekből vagy postautalványon.

LEVELEZÉS.

En egy 30 éves, izr. vallású, magas állással bíró hivatalnok vagyok, biztos évi jövedelemmel kívül nemmi vagyonnal is rendelkezem, egy csinos és művelt 20—22 éves hölgyvel házasságra óhajtok lépni. Hozományra nem reflektálok és csakis komoly levelekre válaszolok. Ajánlatot „V. Gy.” jel alatt kérek. 6511—1

V. Gy.-nek levele van a kiadóhivatalban. 2167—1

Komály. Nincs más jó tulajdonságom, csak az, hogy 18 éves vagyok? Ne higgye azt! Hiszen az a legrosszabb. Legközelebbi levelében sorolja fel azokat a kérdéseket, a melyekre még nem válaszoltam és ígérem, hogy mindre megfelelek. Írja meg már az állását, ne titkolja, Katona is volt. Fényképem nincs, de ha lenne, se adnák, mert azt nem teszem. A levelezés, minthogy a címét nem tudom, csak így lehetséges. A v. pedig r. k. Na, és most meg van elégedve velem? Üdvözli Harmat. 2161—1

Egy igen csunya fiatal ember, óhajt megismerkedni egy szintén csunya leánnyal, aki unatkozik. Leveleket „Csunya fiú” jelige alatt a kiadóhivatal közvetíti. 6576—1

Szi. Vége türelmemnek. Semmi tudósítás magától. Levelét mielőbb. Blumen—Mary. 6557—1

Melyik barna hölgy fogadna föl Kolombusznak, hogy az eddig még ismeretlen szívet fölfedezhessem. Leveleket „Amerikának” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 6574—1

HÁZASSÁG.

Nősülni óhajt egy 32 éves iparos, oly 20—25 éves leánnyal szeretne e czélből megismerkedni, kinek 3—4000 írt hozománya van. Leveleket a kiadóhivatalba kér „Szerencse” jelige alatt. 6523—2

Igen szép 22 éves magas termetű izr. vallású hölgy házasság czéljából óhajt ismeretséget kötni egy biztos egzisztenciával bíró uriemberrel. Csakis teljes névvel ellátott levelekre válaszol melyet „Ilonka” néven a kiadóhivatalba kér. 6564—2

ALLÁST KERES.

Gazdasági számtartó, kereskedelmileg is gyakorolt, német-magyar levelező, nagyobb gazdaságban állást keres, hol a gazdasági belső teendőket is elvégzi. Ajánlatok „Gazdasági számtartó” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 6578—3

Ökleveles óvónő, kinek jó gyakorlata van és ki tünő bizonyítványokkal rendelkezik, órák adására, esetleg félnapra ajánlkozik gyermekek mellé, elemi osztályokra is előkészít. Czim a kiadóhivatalban. 6118—3

ALLÁST KAPHAT.

100—200 forint havi mellékkeresetre tehet szerti tőkebefektetés nélkül, otthoni munkával, az ország bármely részén lakó, bárminő foglalkozású férfi vagy nő, a „Kereskedelmi Vegyészeti” című mű utmutatásai nyomán. A könyvet 1 forint 70 krajczárnak postautalványon beküldése ellenében ajánlva küldi meg a „Kereskedelmi Vegyészeti” könyvkiadóvállalata Újpest, István-utca 2. sz. 2083—4

Előkelő fővárosi szabó-műhelyben tisztességes házból való tanulóleány azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 6455—4

OKTATÁS.

Czimbalom-tanár alapos oktatást ad. Czim a kiadóhivatalban. 2157—5

Czimbalom-tanár elvállal néhány tanítványt. Czime a kiadóhivatalban. 2155—5

Correpetitornak ajánlkozik gymnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Czim a kiadóhivatalban. 6416—5

Francia órákat ad tanárjelölt, ki több évet Párisban töltött. Levelek „Francia” czimen a kiadóhivatalba kéretnek. 6328—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Újpesten egy adómentes ház, mely 17 lakásból és 2 üzleti helyiségből áll, elutazás miatt sürgősen eladó. Ertekezni d. u. 3—6 óra közt. Czim a kiadóhivatalban. 6454—7

ELADÁS.

Gyümölcsöt, Mohács-Margitta, Szigeti-termést, mely télen át tartós, a következő árak mellett szállítok, utánvétellel: 100 drb. szerezcsika-alma 2 frt, 100 drb. jeges-alma 2 frt, 100 drb. bőr-alma 2 frt, 100 drb. óriás-alma 3 frt, 100 drb. császár-körte 2 frt ab Mohács. Rendelményénél kérem az utolsó vasuti, vagy hajó-állomást megnevezni. Pórlasz Fülöp Mohács. 6927—3

Régiségek! Antik bútorok, bronzok-ok, meissen' és Alt-Wien porcellán, antik ókszerok, nippok, képek és bronzok-oszlopok most olcsón eladnak: Réthi Zsigmond IV., Granátos-utca 8. Hagyaték kok megbecsültnek, esetleg megvásároltatnak. 6895—8

Édes és zamatos nagybányai gesztenyét 5 kilós zsákokban bérmentve, 2 forint utánvét mellett küldök. Ember Elek, Nagybánya. 2159—8

Kerékpár, új, megbizásból sürgősen 70 forintért eladó. Czim a kiadóhivatalban. 2169—8

VETEL.

Magyar Compass 1873—1883-iki évfolyamai megvételre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046—9

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy Pémetefü-czukorkát. 1537—13

Lussimpiccoló „Fritzi” penzio (családiház). Kellemes tartózkodási hely enyhe sziget-klimában. Szoba teljes ellátás al naponta 3—5 frt. Kitűnő konyha. Prospektus bérmentve. 2077—18

Aki mer, az nyer!

Fogyójtődjé a magy. kir. szab. osztálysorsjegyeknek

Aki mer, az nyer!

STERNBERG JÓZSEF Budapest, VI., Teréz-körut 6.

Eredeti sorsjegyek az I. osztályhoz:

	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$
	—75	1.50	3.—	6.— frt

Főnyeremény I. osztályban, 60.000 korona.

I. osztályu húzás már november hó 17-én és 18-án.

A VI. osztályban legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

Egy millió korona.

Rendeléseket azonnal kérek, miután az érdeklődés rengeteg és így a sorsjegykészlet nemsokára fogytán lesz.
Küld készpénz vagy utánvét mellett

STERNBERG JÓZSEF

fogyójtőde

Budapest, VI., Teréz-körut 6. szám.